

MANUAL PRÀCTIC
D'INFORMACIÓ I PUBLICITAT DELS
PROGRAMES OPERATIUS FEDER I FSE
DE LA COMUNITAT VALENCIANA 2014-2020

ÍNDIX

1. Introducció.....	3
1.1 Contingut i utilitat del manual.....	5
1.2 Pautes generals de comunicació.....	6
2. Normes generals de les mesures d'informació i comunicació.....	12
2.1 Requisits generals.....	13
2.2 Mesures d'informació i publicitat.....	14
2.2.1 Comunicació interna i el GRECOM-GV.....	14
2.2.2 Activitats formatives i informatives: jornades, seminaris i actes públics.....	15
2.2.3 Materials gràfics.....	16
A. Cartells informatius.....	16
A.1. En el cas d'operacions de compra d'un objecte físic, de finançament d'obres d'infraestructura o de construcció que tenen una contribució pública superior a 500.000 euros.....	16
A.2. En el cas d'altres operacions.....	17
B. Publicacions impreses i electròniques.....	20
B.1. Material de difusió: díptics, tríptics, postals, llibres, guies i catàlegs. Cartells i programes d'actes públics.....	20
B.2. Publicacions periòdiques: revistes i butlletins.....	21
B.3. Diplomes i certificats.....	22
B.4. Material didàctic	23
C. Articles promocionals i marxandatge.....	24
D. Material audiovisual.....	25
2.2.4 Mitjans de comunicació i difusió.....	26
A. Televisió.....	26
B. Ràdio.....	27
C. Premsa.....	27
D. Pàgina web.....	29
E. Xarxes socials.....	32
F. Publitramesa.....	32
2.2.5 Documentació administrativa.....	33
A. Ordres de bases i convocatòries d'ajudes	33
B. Models de sol·licitud, resolució i notificació de concessió d'ajudes.....	36
C. Procediments de contractació pública.....	36
D. Convenis de col·laboració.....	39

3. Indicadors en matèria de comunicació	40
3.1 Seguiment i avaluació.....	40
3.2 Com quantificar-los i computar-los	41
4. Bones pràctiques.....	53
4.1 Criteris per a la selecció de bones pràctiques.....	54
4.2 Procediment per a presentar les bones pràctiques.....	55
Annex I. Normativa de referència.....	56
Annex II. Ús de l'emblema i lemes de la Unió Europea.....	57
Annex III. Harmonització dels logotips.....	67
Annex IV. Pàgines web útils.....	68

1. INTRODUCCIÓ

Aquest Manual pràctic d'informació i publicitat dels programes operatius FEDER i FSE de la Comunitat Valenciana 2014-2020 es presenta i ha sigut elaborat per part de l'organisme intermedi per a complir una de les mesures (la 2.2) compromeses en l'Estratègia de comunicació dels programes operatius FEDER i FSE de la Comunitat Valenciana 2014-2020, la qual va ser elaborada seguint el Reglament (UE) núm. 1303/2013 del Parlament Europeu i del Consell de 17 de desembre de 2013.

En el període de programació anterior (2007-2013) la informació i publicitat va adquirir un paper més rellevant en comparació amb períodes anteriors. En el marc del període de programació 2014-2020, la Comissió Europea té el repte d'incrementar substancialment el nivell de coneixement per part de la ciutadania europea de la política regional implementada a través dels fons europeus, entre els quals es troba el Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER) i el Fons Social Europeu (FSE).

En 2007 es va crear la xarxa de comunicació GERIP (Grup Espanyol de Responsables d'Informació i Publicitat), en la qual participen tots els responsables de comunicació i informació dels fons FEDER i FSE de les diverses administracions regionals i l'autoritat de gestió, i que ha servit no només com un instrument per a compartir experiències, sinó també per a dissenyar les estratègies de comunicació.

La Generalitat Valenciana, com a organisme intermedi del Programa operatiu FEDER i la Direcció General de Finançament i Fons Europeus com a organisme intermedi del Programa operatiu FSE de la Comunitat Valenciana 2014-2020, ha de garantir el compliment dels articles 115-117 referents a informació i comunicació del Reglament (UE) núm. 1303/2013 i de l'annex XII d'aquest reglament, que estableix les directrius fonamentals en aquesta matèria.

D'altra banda, la identificació visual de la Generalitat Valenciana és un dels elements bàsics de la seua identitat corporativa, del conjunt d'elements que la singularitzen i la identifiquen davant de la ciutadania i de les altres institucions públiques i privades. Per això, l'Administració de la Generalitat Valenciana va aprovar recentment un nou Manual d'identitat corporativa que ha de ser respectat a l'hora de dur a terme qualsevol disseny o redisseny relacionat amb la identitat visual de la institució.

Aquest manual és una actuació específica interna dirigida als òrgans gestors. És essencial intercanviar la informació i coordinar-se adequadament entre l'organisme intermedi i els òrgans gestors dels fons implicats en la gestió dels programes operatius. En aquest sentit, aquest document es considera essencial per a garantir una comunicació més eficaç del suport que suposen aquests fons comunitaris.

L'Estratègia de comunicació persegueix la gestió eficaç de les activitats d'informació, comunicació i publicitat en els programes operatius esmentats. En aquest document es fa un esforç de sistematització per a dotar tots els implicats en aquestes tasques a la Comunitat Valenciana

(organisme intermedi i òrgans gestors) d'una estratègia coherent, de mecanismes d'intercomunicació i d'una sèrie de normes que servisquen de marc d'actuació.

El manual té com a objectiu establir uns criteris clars per a homogeneïtzar la imatge pública de totes les actuacions cofinançades per la Unió Europea en el marc dels programes operatius esmentats a la Comunitat Valenciana en el període de programació 2014-2020. Amb això es pretén tindre un punt de referència i garantir la transparència en la utilització dels fons públics a través d'una informació àmplia i detallada dirigida tant als òrgans gestors com als beneficiaris, i els beneficiaris potencials. Amb això es pretén assegurar la visibilitat de l'aportació de la UE a la ciutadania valenciana a través de la publicitat dels resultats i de l'impacte de les operacions cofinançades.

Aquest manual aspira a ser un instrument accessible, dinàmic, flexible i de la màxima utilitat per als diversos gestors implicats en la comunicació dels fons a la Comunitat Valenciana i el seu contingut ha sigut consensuat amb els integrants de la xarxa de comunicació pròpia GRECOM-GV.

1.1. CONTINGUT I UTILITAT DEL MANUAL

Aquest manual recull, partint de les mesures de comunicació incloses en la nostra Estratègia de comunicació, les orientacions per a portar-les a terme de manera efectiva i homogènia. Així mateix, destina un dels capítols a un aspecte rellevant com és la manera en què s'ha de fer el seguiment i l'avaluació de les accions de comunicació i publicitat, per a la qual cosa adquireixen rellevància dos aspectes: el sistema d'indicadors de comunicació proposat per la xarxa de comunicació GERIP i l'arxiu documental.

Començarem per recordar i actualitzar una sèrie de pautes generals. Es tracta de respondre als dubtes més freqüents que es plantegen sobre la informació i comunicació que ha de contindre cada suport, com ordenar-la perquè siga clara i concisa, com col·locar el logotip, on disposar els materials gràfics per a augmentar-ne la visibilitat i com dosificar i ordenar els elements que formen les eines de comunicació.

A continuació, per a facilitar l'ús del manual, s'ha partit de la relació de mesures de comunicació compromeses en l'Estratègia de comunicació. Ens proposem respondre en cada cas a tres preguntes bàsiques:

- Què cal fer?
- Com hem de fer-ho?
- Té caràcter obligatori o potestatiu?

A més, es formularan i presentaran solucions gràfiques i alguns exemples pràctics que faciliten la tasca de disseny als òrgans gestors i beneficiaris per a respectar les normes d'ús establides.

Per a finalitzar, s'adjunten uns annexos de gran valor pràctic: com el de normativa de referència, les normes d'ús de l'emblema i lemes de la Unió Europea amb totes les variants permeses, les normes d'harmonització en el cas de la presència de més d'un logotip i, finalment, algunes pàgines web útils.

1.2. PAUTES GENERALS DE COMUNICACIÓ

A) Resum de les indicacions de caràcter general en l'aplicació de les eines de comunicació

Missatges clars i breus

La visibilitat dels missatges també depèn de la manera en què aquests apareixen en les eines d'informació. Algunes eines de comunicació (cartells, placa, etc.) estan destinades a una lectura molt ràpida. Els missatges sobre el paper de la Unió Europea que apareixen en les eines esmentades s'han d'exposar de manera clara i sintètica. Això facilitarà una lectura clara i augmentarà les possibilitats que aquests es memoritzen. Per això és obligatori, en les plaques o en els cartells, reservar un 25 % de l'espai per a aquesta informació.

Per exemple:

Itinerario ciclista peatonal en el entorno del Parque Natural del Prat de Cabanes-Torreblanca (Castellón)

OT 6: Conservar y proteger el medio ambiente y promover la eficiencia de los recursos

Actuación cofinanciada por la Unión Europea a través del Programa Operativo del Fondo Europeo de Desarrollo Regional (FEDER) de la Comunitat Valenciana 2014-2020.

Inversión: 346.126,53 €
Construye: BECSA,S.A.

GENERALITAT VALENCIANA
Conselleria de Urbanisme, Obres Públiques y Vertebración del Territorio

UNIÓN EUROPEA
Fondo Europeo de Desarrollo Regional
Una manera de hacer Europa

En aquest exemple el missatge és directe:

- Quin fons cofinança
- Què es cofinança
- Qui cofinança

Col·locar el logotip de la Unió Europea al lloc apropiat

El logotip de la Unió Europea recorda la implicació de la Unió Europea, sense pretendre per això explicar el seu paper, cosa que s'ha de fer amb un aclariment *ad hoc*. Sovint apareix aquest logotip en un lloc on pot passar desapercbut (per exemple, en un racó perdut de la contraportada d'una publicació). La ubicació del logotip condiona tant la seua visibilitat com la de la presència de la Unió Europea. Un logotip ha de ser visible, sense esforç. En posar aquest logotip en una publicació, s'ha de pensar en l'actitud del lector. És rar que aquest pare atenció a una contraportada. En canvi, la portada constitueix la targeta de visita d'una publicació.

Referència als fons que donen suport a l'operació

- Si és només un fons: es farà referència al fons en qüestió de conformitat amb les característiques tècniques que s'han establert en l'article 4 del Reglament (UE) 821/2014 (vegeu l'annex I).
- Si són diversos fons: quan una mateixa mesura d'informació i comunicació promoga unes quantes operacions cofinançades per més d'un fons (FEDER, FSE), d'acord amb l'annex XII, secció 2.2, punt 1 del Reglament (UE) núm. 1303/2013, es pot substituir per la referència als fons EIE (Fons Estructurals i d'Inversió Europea).

Disponar les eines en un lloc apropiat

La visibilitat d'algunes eines de comunicació i, per tant, dels missatges que transmeten, depén del seu emplaçament. Si aquestes eines es destinen al públic en general, s'han d'instal·lar en els llocs on aquest públic les pugua veure sense esforç.

De vegades, els cartells, les plaques o els panells s'instal·len en llocs on la visibilitat és reduïda o pràcticament nul·la. Perquè aquestes eines siguen visibles, s'han de col·locar en llocs on resulte impossible no veure-les, per exemple, en zones de trànsit obligat com ara a les entrades a edificis o espais. Així, tant l'eina com el seu contingut es beneficien d'un alt grau de visibilitat.

La bandera (emblema) i la referència a Unió Europea, una parella inseparable

S'utilitza cada vegada més la bandera (emblema) de la Unió Europea amb propòsits comercials que no tenen cap vincle amb les finalitats de la Unió. Per a indicar la presència de la Unió Europea, és indispensable i obligatori no separar la bandera (emblema) de la menció expressa al text "Unió Europea", que ha d'ubicar-se en el marc inferior de la bandera (emblema).

La referència a aquest text pot figurar tant en lletres majúscules com minúscules, tot i que es prefereixen les primeres. A més, la referència ha d'aparèixer sempre sense abreviar. La funció del logotip no va més enllà. L'explicació del paper de la Unió Europea es fa per mitjà dels missatges indicats en el Reglament, associats a la missió de cada fons.

Massa informació desinforma

Una bona comunicació es disposa per etapes. Es distingeix el que és més important del que ho és menys. Massa dades exposades d'una vegada pertorben el destinatari i li impedeixen assimilar la informació. La comunicació sobre el paper de la Unió ha de tindre en compte aquests factors.

De vegades, i de manera inconscient, s'insereixen en formats distints una abundància de logotips i missatges que representen papers i funcions diferents. En aquests casos, la visibilitat de la Unió Europea resulta disminuïda o diluïda, perquè el destinatari no localitza el logotip de la Unió Europea amb facilitat.

Ha de quedar sempre clar que les autoritats nacionals, regionals i locals, així com la Unió Europea, són els agents principals de la política estructural. Això s'ha de reflectir en el grafisme de les publicacions conjuntes, perquè els seus logotips es puguen reconèixer fàcilment. Entre aquests logotips s'ha de mantindre una proporció adequada de grandàries.

Coherència lingüística

L'emblema de la Unió Europea es pot utilitzar en qualsevol de les dues llengües oficials a la Comunitat Valenciana: castellà i valencià. A més, aquest emblema haurà de mantindre la coherència lingüística amb la resta d'escuts o logotips dels organismes o agents autonòmics i locals. Finalment, cal advertir que en cas d'utilitzar-se l'emblema europeu respectant les condicions que s'han enunciat, no caldrà sol·licitar autorització escrita per a fer-ho.

UNIÓ EUROPEA

UNIÓN EUROPEA

B) Homogeneïtat en la presentació

El paper exercit per la Unió Europea, la seua contribució al desenvolupament regional, així com la seua imatge pública s'han de percebre per la ciutadania de manera homogènia. Els òrgans gestors s'han d'esforçar per garantir aquesta homogeneïtat en tot el material informatiu i publicitari. Amb aquest fi, la mateixa Comissió Europea proporciona una sèrie de pautes generals que cal seguir en l'aplicació de les diverses eines de comunicació que, preses de la web de la DG Regio, es reproduïxen en aquest apartat.

C) Aspectes obligatoris per als beneficiaris en l'aplicació de mesures d'informació i publicitat

- Segons l'annex XII secció 2.2 del Reglament (UE) núm. 1303/2013

Totes les mesures d'informació i publicitat destinades als beneficiaris, als beneficiaris potencials i al públic en general han d'incloure els elements següents:

- **En totes les mesures d'informació i comunicació** (material de difusió, publicacions, anuncis en la premsa, senyalització, suports multimèdia, pàgines web, etc.) que duguen a terme, els beneficiaris han de reconèixer el suport del FEDER i/o de l'FSE a l'operació i ha d'incloure el logotip del fons **constituït** per l'emblema de la Unió, així com la referència a la Unió Europea i al fons.

- **Durant la realització d'una operació**, el beneficiari ha d'informar el públic del suport FEDER i/o FSE que s'ha obtingut a través de:

- Una **breu descripció de l'operació en la pàgina web** (vegeu el punt 2.2.4.D) de manera proporcionada al nivell de suport prestat, amb els objectius i resultats, i cal destacar el suport financer de la Unió. En el cas que no es dispose de la pàgina, el beneficiari s'ha de posar en contacte amb l'agent facilitador que ha d'assumir aquesta obligació.

- Un **cartell temporal de grans dimensions o un cartell A3** segons els casos descrits més avant, en aquest mateix punt. En el cartell s'ha de mencionar l'ajuda financera de la Unió, en un lloc visible per al públic.

- **En finalitzar l'operació**, i en un termini de tres mesos, el beneficiari ha de col·locar un cartell o una placa permanents (en el cas descrit més avant).

Tots els beneficiaris públics es comprometen a elaborar una fitxa de bones pràctiques sobre actuacions cofinançades i a traduir-la al castellà i a l'anglès una vegada s'ha seleccionat com a bona pràctica. Es consideraran bones pràctiques les que s'han descrit en l'apartat 4.1 d'aquest manual.

Finalment, segons l'annex XII, secció 2.2, punt 3, del Reglament (UE) núm. 1303/2013, quan una operació es finance en el marc del FEDER i l'FSE i, en casos pertinents, el beneficiari s'ha d'assegurar que les parts que intervenen en l'operació han sigut informades d'aquest finançament.

Qualsevol document relatiu a l'execució d'una operació que es destine al públic o als participants ha de contindre una declaració que informe que ha rebut suport del FEDER i/o de l'FSE. Si s'ha de comunicar la participació de diversos fons, es pot substituir per la referència als fons EIE.

- Segons el que preveu l'Estratègia de comunicació

Cal recordar ací alguna de les mesures compromeses en l'Estratègia de comunicació dels programes operatius FEDER i FSE de la Comunitat Valenciana 2014-2020 i que afecten especialment l'organisme intermedi:

1. Seguiment del compliment per part dels òrgans gestors de les disposicions d'informació i publicitat. Especialment cal vigilar que en les convocatòries d'actuacions que es té previst cofinançar, així com en les resolucions o les adjudicacions, s'incloguen els paràgrafs descrits en el punt 2.2.5 d'aquest manual.

2. Publicació en les pàgines web de les autoritats de gestió, en concret en la de la Direcció General de Fons Comunitaris (<http://www.dgfc.sepg.minhap.gob.es/>) i en la de la Unitat Administradora del Fons Social Europeu (www.empleo.gob.es/uafse/) de la llista de beneficiaris, els noms de les operacions i la quantitat de fons públics assignada a les operacions (segons ordena l'art. 115 apt. 2 del Reglament (UE) núm. 1303/2013). En la pàgina web de l'organisme intermedi ha d'aparèixer un enllaç amb aquesta pàgina.

Lloc web oficial de la Direcció General de Fons Comunitaris

The screenshot shows the official website of the UAFSE (Unidad Administradora del Fondo Social Europeo). The header includes the logos of the Spanish Government and the Ministry of Employment and Social Security, along with the UAFSE logo and the text 'Unidad Administradora del Fondo Social Europeo'. Navigation links include 'Glossari', 'Contactar', 'Mapa web', 'Traductor', 'Idioma', and 'Buscar'. A secondary navigation bar contains 'Noticies', 'Organismes col·laboradors', 'Enllaços d'interès', and 'Documents'. Below the header, there are buttons for 'Inici', 'Programació', 'Gestió', 'Supervisió', 'Evaluació', 'Seguiment Estratègic', and 'Comunicació'. The main content area is divided into three sections: 'NOVETATS' (News) on the left, 'NOTICIAS DESTACADAS' (Highlighted News) in the center, and 'DESTACATS' (Highlights) on the right. The 'NOVETATS' section lists several news items, including a project in Murcia and the analysis of the FSE's role in the economy. The 'NOTICIAS DESTACADAS' section features a video about the FSE's contribution to employment and social inclusion, with a link to 'Acceso al video'. The 'DESTACATS' section highlights the FEAD 2014-2020 and FSE 2014-2020 programs, as well as transnational and interregional cooperation networks.

Lloc web oficial de la Unitat Administradora del Fons Social Europeu

Quant als beneficiaris, en el que afecta l'Estratègia de comunicació dels programes operatius FEDER i FSE de la Comunitat Valenciana 2014-2020, cal:

1. Informar els beneficiaris que l'acceptació del finançament implica l'acceptació de la seua inclusió en la llista d'operacions publicada de conformitat amb l'article 115, apartat 2 del Reglament (UE) núm. 1303/2013).
2. Facilitar les eines d'informació i de comunicació, incloent-hi plantilles en format electrònic, per a ajudar els beneficiaris a complir les obligacions establides en l'annex XII, secció 2.2 del Reglament (UE) núm. 1303/2013.

2. NORMES GENERALS DE LES MESURES D'INFORMACIÓ I COMUNICACIÓ

Aquest capítol recull un conjunt d'orientacions per a la posada en pràctica de mesures d'informació i comunicació a fi de garantir que totes les parts que intervenen en les actuacions cofinançades pels fons FSE i/o FEDER en el marc del Programa operatiu de la Comunitat Valenciana 2014-2020 han sigut informades de la participació de la Unió Europea.

2.1. REQUISITS GENERALS

En l'annex XII del Reglament (UE) núm. 1303/2013 de 17 de desembre de 2013 s'estableixen les normes detallades relatives a les mesures d'informació i comunicació dirigides al públic, així com les mesures d'informació dirigides als sol·licitants i beneficiaris. Així mateix, l'Estratègia de comunicació dels programes operatius FEDER i FSE de la Comunitat Valenciana per al període 2014-2020 estableix una sèrie d'accions de comunicació que cal desenvolupar.

En totes les mesures d'informació i comunicació que porten a terme els beneficiaris de les actuacions cofinançades han de reconèixer el suport dels fons a les actuacions i han de mostrar:

- L'emblema de la Unió i una referència a la Unió Europea, de conformitat amb les característiques tècniques que s'estableixen en l'article 4 i l'annex II del Reglament (UE) 821/2014.
- Una referència al fons que dona suport a l'operació: Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER) i/o Fons Social Europeu (FSE), de conformitat amb les característiques tècniques que s'estableixen en l'article 4 i l'annex II del Reglament (UE) 821/2014.

El logotip de la Unió ha d'estar sempre visible clarament i ha d'ocupar un lloc destacat de la publicació. La posició i mida han de ser els adequats a l'escala de la publicació. En el cas de publicacions de mida reduïda, no cal posar la referència al fons. Quan una publicació promou diverses operacions cofinançades per més d'un fons, es pot substituir la referència a cada fons per la referència als fons EIE (Estructurals i d'Inversió Europeus).

Així mateix, sempre que siga possible, s'ha d'incorporar la referència al cofinançament comunitari amb el text següent:

“Actuació cofinançada per la Unió Europea a través del Programa operatiu del Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER) de la Comunitat Valenciana 2014-2020”

“Actuació cofinançada per la Unió Europea a través del Programa operatiu del Fons Social Europeu (FSE) de la Comunitat Valenciana 2014-2020”

En totes aquestes, en resposta a les determinacions establides en el Reglament (UE) núm. 1303/2013, s'ha de tindre en compte i cal facilitar en la mesura que siga possible l'accessibilitat per a les persones amb diversitat funcional. S'han d'evitar les barreres arquitectòniques en els actes que es fan per a garantir l'accés a persones amb mobilitat reduïda i s'han de fer servir subtítols en els audiovisuals que s'elaboren, així com tipus de lletra llegibles per a persones amb discapacitat visual, programes de lectura de text (TTS) que permeten convertir el text digital a veu sintetitzada, etc.

2.2. MESURES D'INFORMACIÓ I PUBLICITAT

2.2.1. Comunicació interna i el GRECOM-CV

Resulta convenient que els òrgans gestors mantinguen una comunicació fluida amb els respectius serveis de contractació, de gestió economicopressupostària i àrea jurídica, per a optimitzar la gestió de les actuacions en matèria de contractació pública, subscripció de convenis i convocatòries públiques d'ajudes.

En qualsevol d'aquests tres casos ha de quedar clar durant el procés d'elaboració pressupostària quins projectes tindran cofinançament dels fons estructurals. Una vegada s'ha iniciat l'exercici pressupostari corresponent, cada òrgan gestor ha d'especificar, en remetre les seues propostes de contractació, de conveni o de convocatòria d'ajudes als serveis de contractació o de gestió economicopressupostària esmentats, que aquestes actuacions administratives estan cofinançades amb fons europeus.

La Direcció General de Finançament i Fons Europeus exerceix la Presidència i la Secretaria del **Grup de Responsables de Comunicació en l'àmbit de la Generalitat Valenciana (GRECOM-GV)**, i en la composició de la qual participen una representació de la Secretaria Autonòmica de Comunicació i els responsables dels òrgans gestors dels PO. La missió d'aquest grup és, tal com estableix el seu reglament intern, contribuir a l'aplicació correcta de les mesures recollides en l'Estratègia de comunicació. Així, es constitueix en el principal fòrum de discussió i en la via de propostes per a l'òptima execució d'aquesta estratègia.

En els documents o adreces electròniques d'informació interna entre diversos departaments de l'organisme intermedi i entre aquest i els òrgans gestors s'han d'usar capçaleres o peus de pàgina que incloguen els logos de la Generalitat Valenciana, l'emblema de la Unió Europea, juntament amb la referència a aquesta, el fons corresponent i el seu lema.

L'ús d'aquestes capçaleres o peus de pàgina no és obligatori però sí recomanable.

2.2.2 Activitats formatives i informatives: jornades, seminaris i actes públics

En l'organització d'actes públics d'actuacions cofinançades amb fons estructurals (conferències, seminaris, fires, certàmens, exposicions, rodes de premsa, etc.) s'han de tindre en compte els aspectes següents:

- En el programa, en les invitacions, en els fons de sala, directoris, material de cartellera (pancartes, panells informatius), expositors i en les presentacions que es projecten han d'aparèixer l'emblema de la Unió Europea, la referència a aquesta i al fons finançador FEDER / FSE i el lema corresponent.
- S'ha de procurar col·locar la bandera de la Unió Europea a la sala en què tinga lloc l'acte, juntament amb la d'Espanya i la de la comunitat autònoma.

2.2.3. Materials gràfics

A. CARTELLS INFORMATIUS

A.1. En el cas d'operacions de compra d'un objecte físic, de finançament d'obres d'infraestructura o de construcció que tenen una contribució pública superior a 500.000 €

Cartells informatius temporals

Durant l'execució de les actuacions s'ha de col·locar un cartell temporal de grandària significativa amb la informació sobre el projecte en un lloc ben visible per al públic.

Cartells o plaques permanents

El beneficiari ha de col·locar un cartell o placa permanent en un lloc ben visible per al públic, de grandària significativa, en un termini de tres mesos a partir de la conclusió de l'operació, quan:

- La contribució pública total de l'operació supere els 500.000 euros.
- L'operació consistisca en la compra d'un objecte físic, en el finançament d'una infraestructura o en treballs de construcció.

Característiques tècniques de la placa permanent i dels cartells publicitaris temporals o permanents

Han d'incorporar, almenys, els elements següents:

- el nom de l'operació;
- l'objectiu principal de l'operació (objectiu temàtic);
- l'emblema de la Unió, juntament amb la referència de la Unió Europea;
- la referència al o als fons;
- el lema del fons finançador.

Tots aquests aspectes han d'ocupar almenys el 25 % de la superfície del cartell.

Així mateix, s'han d'incloure els logotips de les altres entitats que han contribuït financerament a l'operació. Cal tindre en compte també la normativa que estableix el Programa d'identificació visual respecte a l'apartat de senyalització d'espais interiors, exteriors i d'obres públiques així com el Manual d'identitat corporativa de la Generalitat Valenciana.

A més, qualsevol format publicitari que es desenvolupe des de cada òrgan gestor en què s'inclouen logotips de la Generalitat Valenciana i la Unió Europea cal PUJAR-LO a l'aplicació informàtica AMPI (APLICACIÓ MODELS PUBLICITARIS INSTITUCIONALS). Aquesta càrrega de fitxers l'ha de fer cada usuari des del seu òrgan gestor (si està donat d'alta com a usuari en AMPI) o si no, a través del Gabinet de Premsa.

A.2. En el cas d'altres operacions

Durant la realització de l'operació, el beneficiari ha d'informar el públic del suport FEDER / FSE que s'ha obtingut i cal col·locar un cartell d'una grandària mínima A3, amb la informació sobre el projecte, en un lloc ben visible i d'accés al públic (com l'entrada a edificis en què té lloc l'actuació cofinançada).

Els cartells han d'incorporar, almenys, els elements indicats en el punt anterior i complir les característiques que s'hi indiquen.

PMF: PREGUNTES A LA COMISSIÓ

1. Les regulacions també diuen que el cartell ha de contindre informació sobre el suport financer de la Unió. Això significa que la contribució econòmica de la Unió s'ha de mencionar en una oració, o significa que s'ha d'incloure la quantitat exacta (en nombres)?

Els estats membres no estan obligats a mencionar en el cartell l'import de l'ajuda financera de la Unió. Per descomptat, els estats membres poden fer-ho quan l'import de l'ajuda de la Unió s'inclou en el document que estableix les condicions de l'ajuda.

Per a complir els requisits reglamentaris, el cartell ha de mostrar l'emblema de la Unió i ha d'incloure una referència a la Unió i al fons o als diversos fons que donen suport a l'operació (de conformitat amb el punt 2.2.1 de l'annex XII de l'RDC).

A més, en proporcionar informació sobre el projecte (de conformitat amb el punt 2.2.2 de l'annex XII de l'RDC), el beneficiari ha de mencionar l'objectiu o els objectius del projecte (és a dir, què vol aconseguir aquest projecte per a contribuir als objectius del programa operatiu que li proporciona el suport, i ha d'indicar que aquest projecte té el suport financer de la Unió).

2. Tant les autoritats de gestió com els beneficiaris ens pregunten constantment sobre els cartells de mida A3. Com haurien de ser aquests, si una pantalla de televisió a la sala de recepció és prou gran o no, etc. Per tant, només volem verificar la resposta amb vosaltres: la informació ha de ser ESCRITA i PERMANENT. Significa que els cartells de paper, les pantalles enrotllables, les pancartes, els taulers de qualsevol tipus, estan bé sempre que tinguen una mida mínima de format A3? Quant a la pantalla del televisor, no n'estem segurs. No està escrit ni és permanent. Entenem que si tenen un televisor de plasma gran a la sala de recepció, podria ser una solució també. Què en penseu?

Un cartell és un cartell i mostrar coses en una pantalla, una pantalla enrotllable o pancarta seria un bon complement, però no com a substitució del cartell tal com ho exigeix el Reglament.

3. La raó per la qual pregunte sobre el cartell és perquè als vells edificis històrics, universitats, ministeris, etc., o fins i tot als interiors de disseny modern, no és tan fàcil o atractiu col·locar simplement un tros de paper en les parets. En alguns edificis, la informació podria complir el seu propòsit fins i tot si no fóra només en un paper, sinó una cosa millor. Podria ser sobre un vidre, o darrere d'un vidre, en una pissarra o pancarta, coses com les de les fotografies. Si acceptem que ha de ser ESCRIT i PERMANENT, és possible usar altres materials a més d'un paper (materials millors) per a finalitats estètiques? (Estem d'acord que la pantalla del televisor és massa gran, no és permanent, així que no insistim en això).

Si la informació es mostra en un format almenys de A3 en la forma suggerida, això es pot considerar equivalent a un cartell. Les pantalles de TV, només com a complement, no en compte de paper (o equivalent).

4. S'hauria de col·locar una placa o un cartell permanent quan es compleixen les dues condicions del punt 2.2.5 de l'annex XII?

Segons el punt 2.2.5 de l'annex XII del Reglament (UE) 1303/2013 el beneficiari ha de presentar a tot tardar tres mesos després de la finalització d'una operació, "un cartell o placa permanent de grandària significativa, en un lloc ben visible per al públic, que reunisca les característiques següents:

- a) la contribució pública total a l'operació supera els 500.000 €;
- b) l'operació consisteix en la compra d'un objecte físic, en el finançament d'una infraestructura o en treballs de construcció".

Una interpretació d'aquest reglament porta a l'autoritat de gestió a la conclusió que els punts (a) i (b) són acumulatius. Si tan sols es compleix un dels dos punts, el beneficiari no està obligat a posar una placa o cartell.

Segons l'opinió de l'autoritat de gestió, aquesta interpretació es veu protegida per la redacció del punt 2.2.5. En conseqüència, "cada operació" ha de complir les "característiques següents".

A més, hi ha arguments sistemàtics en suport: d'acord amb el punt 2.2.4 que s'ha esmentat abans, el beneficiari ha de col·locar "en un lloc ben visible per al públic, un cartell temporal de grandària significativa" per a cada operació "consistent en el finançament d'obres d'infraestructura o construcció que es beneficie d'una ajuda superior a 500.000 €".

Ja per a instal·lar un cartell temporal, s'han de complir dues condicions ("finançament d'obres d'infraestructura o construcció" i "una ajuda superior a 500.000 €"). Per tant, per a instal·lar un cartell o placa permanent, s'han d'aplicar requisits no menys estrictes. Podríeu confirmar aquesta interpretació?

La interpretació de l'autoritat de gestió és correcta: s'ha d'instal·lar un cartell o placa permanent a tot tardar tres mesos després de la finalització d'una operació que complisca de manera acumulativa els dos criteris esmentats en el punt 2.2 (5) de l'annex XII:

- (a) el suport públic total a l'operació supera els 500.000 €;*
- (b) l'operació consisteix en la compra d'un objecte físic o el finançament de la infraestructura o de les operacions de construcció.*

Com a recordatori, el punt 2.2 (4) del mateix annex estableix que, durant l'execució d'una operació, s'ha d'instal·lar un cartell temporal per a cada operació que consistisca en el finançament de la infraestructura o operacions de construcció per a les quals el suport públic total supere els 500.000 €.

5. Els socis del projecte FEDER tenen l'obligació de penjar un cartell del seu projecte en un lloc visible de la seua oficina. Aquesta obligació també s'aplica per als projectes de l'FSE. Què ocorre si una organització executa diversos projectes de diferents fons? En aquest cas, la seua oficina estarà plena de cartells. Preveieu una solució creativa a aquest problema i heu rebut aquesta pregunta també de les autoritats de gestió de FEDER d'altres estats membres?

Podreu combinar la informació sobre diversos projectes en un cartell sempre que es complisquen les normes generals sobre la informació del cartell (inclosos els objectius dels projectes i el nombre de fons).

B. PUBLICACIONS IMPRESSES I ELECTRÒNIQUES

Per a uniformitzar totes les mesures de comunicació fetes de forma impresa s'han de seguir les normes d'aquest manual pel que fa a les proporcions i la ubicació de logotips, independentment del contingut de la publicació i el format.

En tota classe de publicacions que es realitzen i que fan referència a actuacions cofinançades, s'ha de reservar un espai en la portada i/o contraportada per a destacar la participació de la Unió Europea d'acord amb el que estableix el punt 2.1. Requisits generals.

B.1. Material de difusió: díptics, tríptics, postals, llibres, guies i catàlegs. Cartells i programes d'actes públics

En la portada i/o contraportada ha d'aparèixer el logotip (emblema de la Unió Europea amb la referència a la Unió Europea en la part inferior de l'emblema i al fons corresponent) i el lema del fons corresponent.

D'altra banda, sempre que siga possible al llarg de la redacció de la publicació, també es pot incorporar la referència al cofinançament comunitari amb la frase que s'indica en el punt 2.1.

The image shows the cover of a brochure. On the left side, there are three logos: the Generalitat Valenciana logo, the Ajuntament de Vinaròs logo (Concejalía de Benestar Social), and the Unión Europea logo (Fondo Social Europeo "El FSE invierte en tu futuro"). Below these logos, there is a line of text: "Actuación Cofinanciada por la Unión Europea a través del Programa Operativo del Fondo Social Europeo de la Comunidad Valenciana 2014-2020". At the bottom left, there is the vinalab logo (Vinaròs Centre for Entrepreneurship) and the address: "c/ Galicia, 12 (Vinaròs) - Tfn. 964 40 21 48". On the right side, the main title "PROYECTO I3S" is displayed in large white letters on a dark green background, with the subtitle "Itinerarios Integrados de Inserción Sociolaboral" below it. The central image is a photograph of several colorful ropes (green, blue, orange, purple, yellow, grey) knotted together in a circular pattern. Below the photograph, the text "inserción laboral" and "orientación" are written in italics. In the center, "itinerario integrado" is written in italics. At the bottom, "formación" and "prospección empresarial" are written in italics.

B.2. Publicacions periòdiques: revistes i butlletins

Si en l'activitat de l'entitat que publica la revista o butlletí la participació dels fons europeus és molt significativa, en la portada ha d'aparèixer el logotip (emblema de la Unió Europea amb la referència a la Unió Europea en la part inferior de l'emblema i al fons) més el lema del fons. El logotip també pot aparèixer en la contraportada.

D'altra banda, sempre que siga possible al llarg de la redacció de la publicació, també es pot incorporar la referència al cofinançament comunitari.

B.3. Diplomes i certificats

En els casos en què cal expedir diplomes, certificats d'assistència o carnets acreditatius per a cursos, jornades o seminaris, han de figurar, d'acord amb el que estableix l'apartat 2.1:

- l'emblema de la Unió Europea;
- la referència a la UE i al fons finançador FEDER/FSE;
- el lema corresponent;
- l'emblema de les entitats participants.

B.4. Material didàctic

Els quaderns, llibretes i la resta de materials didàctics que es lliuren als participants han de contindre les referències que s'indiquen d'informació i publicitat, les quals poden estar impreses o bé es poden incloure en adhesius de qualitat suficient.

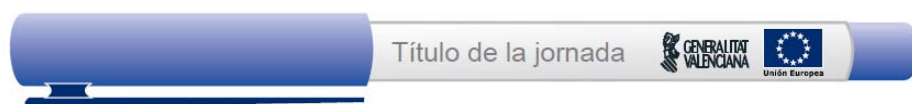
C. ARTICLES PROMOCIONALS I MARXANDATGE

Ací cal distingir dos tipus de materials, en funció de l'espai disponible per al marcatge del logotip.

En el cas de carpetes, carteres, blocs de notes i altres objectes similars, si es disposa d'espai, s'ha de retolar amb el conjunt complet de l'emblema i la referència a la Unió Europea, el tipus de fons i el lema corresponent. Ací el criteri és el mateix que per als altres materials gràfics: atenció a les pautes generals pel que fa a la llegibilitat, la ubicació, etc.

En el cas d'objectes i obsequis com ara bolígrafs, marcadors, memòries USB, etc., en els quals l'espai és molt limitat, s'ha d'incloure sempre, almenys, l'emblema i la referència de la Unió Europea. En aquests casos, no és obligatori incloure la referència al fons, ni el lema. El marcatge d'aquests materials és obligatori.

Rotulador serigrafiado a 2 colores.

Lápiz de memoria USB serigrafiado a 2 colores.

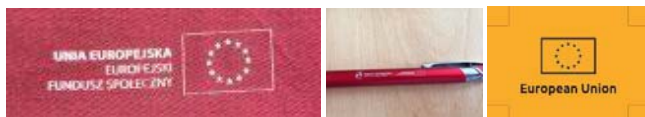
PMF DE LA COMISSIÓ

1. Versió monocromàtica de l'emblema de la Unió: podríem utilitzar la versió negra en paper ecològic?

Aquest exemple sembla totalment acceptable.

2. Podríem admetre també l'ús de l'emblema de la UE en una versió en blanc o negre sobre un fons de color (per exemple en el cas de bolígrafs, bosses de mà, etc.) en què per raons tècniques (i financeres) només s'utilitza un color d'impressió?

Aquest exemple sembla totalment acceptable.

D. MATERIAL AUDIOVISUAL

En la documentació audiovisual que s'empren per a la realització d'accions de comunicació (CD, vídeo, DVD, gravacions, presentacions en format electrònic, gravacions, etc.) també s'han d'utilitzar els elements obligatoris en matèria d'informació i publicitat referits.

Per tant, han d'aparèixer els emblemes de la UE i de les entitats col·laboradores, així com les referències a la Unió, al fons finançador FSE/FEDER i el lema.

A més, en la caràtula dels DVD/vídeos ha de figurar un espai reservat per a destacar la participació de la Unió Europea, d'acord amb les disposicions de l'apartat 2.1.

Vegeu els exemple de vídeo: <https://youtu.be/zJAB5Mx92q0>

2.2.4. Mitjans de comunicació i difusió

Una de les obligacions en matèria d'informació i publicitat dels beneficiaris dels fons estructurals és la realització de campanyes de difusió. Els mitjans de comunicació són una eina fonamental per a fer-ho, ja que engloben diversos tipus d'accions, bé siguen a través de mitjans audiovisuals, com poden ser els spots o documentals en televisió, els mitjans radiofònics com ara falques en ràdio o bé mitjans impresos, com ara les notícies i els anuncis en premsa. D'altra banda, hui dia també és molt important la difusió electrònica, que comprén la difusió d'informació a través de pàgines web, xarxes socials i llista de publitramesa. En tots els casos, la finalitat de les campanyes de difusió ha de ser la de donar a conèixer el programa operatiu o alguna de les seues actuacions concretes entre el conjunt de la ciutadania.

Per tal que el sistema de seguiment funcione correctament és essencial tindre constància **documental i/o fotogràfica** de totes les actuacions dutes a terme en matèria d'informació i publicitat. De fet, aquesta és l'única prova i la millor per a justificar, davant de possibles controls posteriors a què es puguen sotmetre les operacions cofinançades, la qualitat de la informació subministrada pel seguiment.

A. TELEVISIÓ

Pel que fa als **mitjans audiovisuals**, els anuncis, documentals o emissions en general han de tindre un tancament en què l'emblema de la Unió Europea, amb referència al fons i lema corresponent, així com el logotip de l'òrgan gestor de l'actuació, han d'aparèixer en sobre impressió sense compartir l'espai amb altres i han d'ocupar tota la pantalla durant almenys 4 o 5 segons.

Com a conseqüència del deure de mantindre constància documental per a justificar la qualitat de la informació subministrada pel seguiment, s'ha de conservar una gravació de l'emissió realitzada en DVD o en qualsevol altre format accessible.

Fotogrames finals d'un material audiovisual:

B. RÀDIO

Les falques que s'emeten en els **mitjans radiofònics** han d'incloure de manera obligatòria una al·lusió al finançament europeu de l'actuació en qüestió, i han d'establir una fórmula verbal clara que incloga tots els elements necessaris, el nom del fons i el lema.

Mensaje cofinanciado con Fondos Estructurales de la Unión Europea.

Missatge cofinançat amb Fons Estructurals de la Unió Europea.

Fondo Europeo de Desarrollo Regional, una manera de hacer Europa.

Fons Europeu de Desenvolupament Regional, una manera de fer Europa.

El Fondo Social Europeo invierte en tu futuro.

El Fons Social Europeu inverteix en el teu futur.

En el cas de les falques de ràdio, la constància documental s'ha de fer amb la gravació en CD o qualsevol altre suport que permeta la reproducció d'àudio i còpia dels textos del contingut de la falca.

C. PREMSA

Els **anuncis en premsa**, a més dels seus elements habituals (títol, imatge, cos de text, etc.), han d'incloure l'emblema de la Unió Europea, la referència al fons en qüestió i el lema corresponent. Així mateix, es poden incloure els logotips de l'òrgan gestor de l'actuació i, si és el cas, la d'altres possibles organismes que hi participen.

La inclusió del logotip de la Unió Europea és obligatòria en aquests suports i s'ha de fer en color sempre que siga possible, encara que es pot utilitzar una versió monocroma únicament en casos justificats. Per això, segons es tracte de reproducció en quadricromia o en blanc i negre, es proposen dos models, d'acord amb l'annex II del Reglament d'execució (UE) núm. 821/2014 de la Comissió:

Reproducció en quadricromia

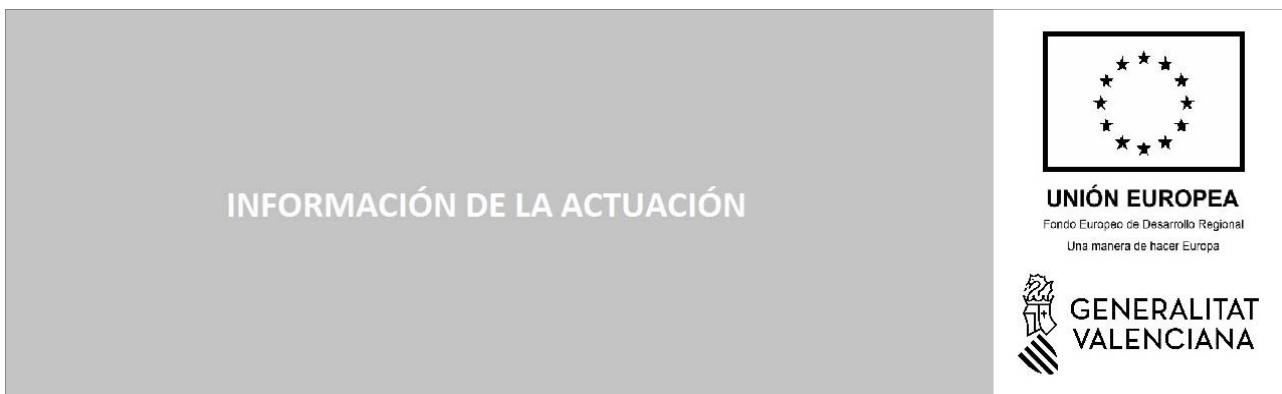
PANTONE REFLEX BLUE per a la superfície del rectangle, que s'obté mesclant un 100 % de "Process Cyan" amb un 80 % de "Process Magenta".

PANTONE YELLOW per a les estrelles, que s'obté utilitzant un 100 % de "Process Yellow".

Reproducció en monocromia

Si s'utilitza el negre, s'ha d'envoltar la superfície del rectangle amb una vora negra i s'han de col·locar les estrelles, també en negre, sobre un fons blanc.

Així mateix, quan un òrgan gestor, agent facilitador o beneficiari convoque una **roda de premsa** o publique una **nota de premsa**, un **comunicat** etc., ha de mencionar en les declaracions el cofinançament dels fons de la Unió Europea, amb la frase indicada en el punt 2.1 d'aquest manual.

Tot el material que es genere d'aquests actes ha d'incorporar el logotip dels fons, és a dir, l'emblema de la Unió Europea amb la referència a la Unió Europea i al fons o als fons participants i el lema, d'acord amb l'annex XII, secció 2.2, punt 1, del Reglament (UE) núm. 1303/2013 i el capítol II, article 4 del Reglament d'execució (UE) núm. 821/2014 de la Comissió.

D. PÀGINA WEB

Durant la realització d'una operació cofinançada, els beneficiaris han d'informar la ciutadania del suport obtingut dels fons a través d'un **apartat específic en la seua pàgina web** que proporcione informació sobre els programes operatius, han de fer una descripció breu de l'operació, de manera proporcionada al nivell de suport prestat, amb els seus objectius i resultats, i han de destacar el suport financer de la Unió Europea. També s'ha de fer una menció especial de les bones pràctiques de les activitats cofinançades. El text que ha de figurar en aquest apartat web ha d'estar disponible en la plataforma d'intercomunicació FOCUS, a la qual fa referència l'annex I d'aquest manual.

Aquests apartats específics han de respectar les normes recollides en el capítol II, article 4, del Reglament d'execució (UE) núm. 821/2014 de la Comissió. Així, l'emblema i la referència a la Unió Europea i al fons en qüestió han de ser visibles en arribar al lloc web esmentat, en la superfície de visió d'un dispositiu digital, sense que l'usuari haja de desplegar tota la pàgina. Si hi ha logotips institucionals, s'han de col·locar separats de l'emblema de la Unió Europea, el qual, a més, ha de tindre com a mínim la mateixa grandària, mesurada en alçària i amplària, que el més gran dels altres logotips. Finalment, **l'emblema ha de figurar en color**, i s'ha d'utilitzar, en aquest sentit, la paleta reglamentària establida en l'annex II d'aquest reglament:

Reproducció en Internet

PANTONE REFLEX BLUE per a la superfície del rectangle, que correspon al color RGB: 0/51/153 (hexadecimal: 003399).

PANTONE YELLOW per a les estrelles, que correspon al color RGB: 255/204/0 (hexadecimal: FFCC00)

Una manera de fer Europa

UNIÓ EUROPEA

Fons Europeu de Desenvolupament Regional - FEDER

Una manera de hacer Europa

UNIÓ EUROPEA

Fondo Europeo de Desarrollo Regional - FEDER

L'FSE inverteix en el teu futur

Fons Social Europeu - FSE

UNIÓ EUROPEA

El FSE invierte en tu futuro

Fondo Social Europeo - FSE

UNIÓN EUROPEA

Unión Europea

ÀREES

- ▶ Persones Majors
- ▶ Infància
- ▶ Diversitat Funcional
- ▶ Dependència
- ▶ Servicis Socials
- ▶ Institut de les Dones
- ▶ Igualtat en la Diversitat
- ▶ **Inclusió Social**

INCLUSIÓ SOCIAL

- ▶ Funcions
- ▶ Estructura
- ▶ Integració i voluntariat
- ▶ **Fons Social Europeu**
  - ▶ Normativa
  - ▶ Convocatòria
- ▶ Inclusió Social
- ▶ IRPF
- ▶ Beques
- ▶ Renda Valenciana d'Inclusió RVI

FONS SOCIAL EUROPEU

L'FSE inverteix en el teu futur

Fons Social Europeu - FSE

UNIÓ EUROPEA

El Fons Social Europeu es un dels Fons Estructurals de l'Unió Europea, creat des de 1957 per a promoure l'ocupació i el desenvolupament dels recursos humans en tots els països de la Unió.

Promoure la inclusió social i lluitar contra la pobresa i qualsevol forma de discriminació es un dels 11 objectius temàtics del Fons Social Europeu. En relació amb aquest objectiu, el Reglament del Fons Social Europeu estableix que deura destinar-se com a mínim el 20% de la dotació del FSE a fomentar la inclusió social i lluitar contra la pobresa".

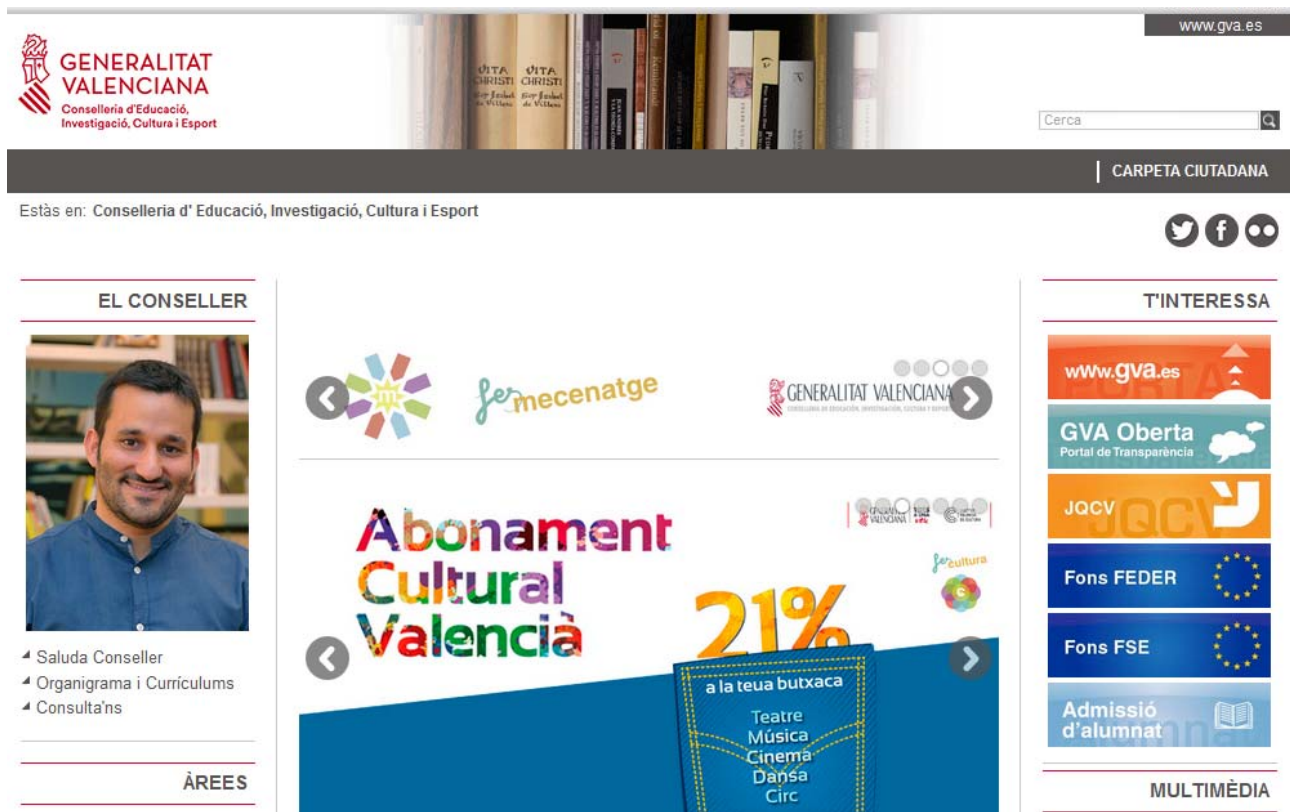
El Fons Social Europeu cofinança, en la Comunitat Valenciana, en el marc del Programa Operatiu del Fons Social Europeu 2014-2020, mitjançant la Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives, la següent acció:

Itineraris Integrats d'Inserció Sociolaboral de persones en situació o risc d'exclusió social

Eix Prioritari 2: Foment de l'inclusió social i la lluita contra la pobresa i la discriminació Objectiu Temàtic Prioritats d'inversió Objectius Específics Línies d'actuació

Objectiu temàtic	Prioritats d'inversió	Objectius específics	Línies d'actuació
9: Foment de l'inclusió social i lluita contra la pobresa i qualsevol forma de discriminació.	9.1: Inclusió activa, particular en vistes a fomentar la igualtat d'oportunitats, participació activa i la millora de la empleabilitat.	9.1.1 – Millorar la inserció sociolaboral de persones en situació o risc d'exclusió social, mitjançant l'activació i d'itineraris integrats i personalitzats d'inserció.	1. ITINERARIS INTEGRATS PER A LA INSERCIÓ SOCIOLABORAL DE PERSONES EN SITUACIÓ O RISC D'EXCLUSIÓ SOCIAL.

D'altra banda, i sempre que siga possible, en la pàgina d'inici principal de cada òrgan gestor s'han d'afegir els botons d'accés directe als apartats específics dels fons europeus gestionats i, si no és possible afegir un botó, un accés directe.

The screenshot shows the website www.gva.es. The header includes the logo of the Generalitat Valenciana and the Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport. A search bar is located in the top right. Below the header, there is a navigation menu with the text "Estàs en: Conselleria d' Educació, Investigació, Cultura i Esport" and social media icons for Twitter, Facebook, and YouTube. The main content area is divided into three columns. The left column is titled "EL CONSELLER" and features a photo of the councillor, along with a list of links: "Saluda Conseller", "Organigrama i Curriculums", and "Consulta'ns". Below this is a section titled "ÀREES". The middle column is a large banner for "Abonament Cultural Valencià" with a "21%" discount, listing activities like "Teatre", "Música", "Cinema", "Dansa", and "Circ". The right column is titled "T'INTERESSA" and contains several buttons: "www.gva.es", "GVA Oberta Portal de Transparència", "JQCV", "Fons FEDER", "Fons FSE", and "Admissió d'alumnat". At the bottom of this column is a "MULTIMÈDIA" section.

Finalment, tant el text que s'ha d'incloure en els apartats específics dels fons, com tots els materials gràfics (logotips web, botons, etc) han d'estar disponibles en la plataforma d'intercomunicació FOCO.

PMF: PREGUNTES A LA COMISSIÓ

1. En un lloc web, n'hi ha prou a mostrar la bandera europea, sense text?

L'emblema europeu s'ha de mostrar juntament amb una referència a la Unió. I l'article 4 del Reglament d'execució 821/2014 estipula clarament que "El nom «Unió Europea» sempre ha d'aparèixer sense abreviar".

2. L'emblema sempre ha d'estar en la pàgina d'inici principal d'un beneficiari?

No. Especialment per a grans organitzacions o companyies que tenen una operació cofinançada com una de les seues nombroses activitats, és important que la pàgina específica sobre aquesta operació tinga les referències i els logotips necessaris. D'altra banda, un lloc web completament dedicat a una o més operacions necessita clarament tindre el logotip i les referències ja en la seua pàgina d'inici.

E. XARXES SOCIALS

En les pàgines de les xarxes socials d'operacions cofinançades amb fons estructurals, els beneficiaris han d'anomenar la participació de la Unió Europea i aplicar les mateixes normes referides en l'apartat relatiu a la pàgina web, és a dir, col·locar en un lloc visible de la pàgina l'emblema i la referència a la Unió Europea i al fons corresponent.

F. PUBLITRAMESA

Tant l'organisme intermedi com els òrgans gestors podran recórrer a **llistes de correu electrònic** per a contribuir a la difusió de les ajudes entre els beneficiaris potencials i els agents difusors. Han d'anar acompanyats de l'emblema de la Unió Europea i de la referència al fons o als fons implicats en el cofinançament, així com del lema de cada fons.

S'ha de prestar especial atenció a la inclusió en aquestes llistes de correu electrònic d'associacions representatives de la població femenina (associacions socials, empresarials...). Amb això es pretén potenciar la seua tasca com a agents difusors i contribuir a la igualtat d'oportunitats en l'accés al suport comunitari, per a complir així amb els criteris de bones pràctiques consensuats en el GERIP.

2.2.5. Documentació administrativa

En tots els **documents administratius** relatius a expedients d'actuacions cofinançades per fons europeus, cal mencionar la Unió Europea i el fons FEDER/FSE, així com els programes operatius corresponents i els seus lemes. Així mateix, ha de figurar l'emblema i el lema de la Unió Europea i l'emblema de les entitats cofinançadores.

Per documents administratius s'entén les ordres de bases i convocatòries d'ajudes, els models de sol·licitud, resolució i notificació de concessió d'ajudes, els diferents procediments de contractació pública (anuncis de licitació i formalització de contractes, plec de clàusules administratives i de prescripcions tècniques, contractes administratius) i/o els convenis de col·laboració, entre altres.

A. ORDRES DE BASES I CONVOCATÒRIES D'AJUDES

Respecte a les **ordres de bases** i a les **convocatòries d'ajudes** cofinançades, **es recomana** en primer lloc incloure una menció de la participació de la Unió Europea en el títol. A continuació, s'ha de ressenyar en l'exposició de motius la justificació del cofinançament del fons corresponent, mentre que, en l'articulat, s'ha de mencionar el cofinançament de les ajudes, amb indicació del fons i la informació del programa operatiu a què correspon –com a mínim la comunitat autònoma i el període i, preferiblement, a més de l'anterior, l'objectiu temàtic i la línia d'actuació corresponent– i cal fer referència a la normativa comunitària que regula les obligacions del beneficiari respecte a les normes d'informació i publicitat, en concret pel que fa al Reglament (UE) 1303/2013 del Parlament Europeu i del Consell i al Reglament d'execució (UE) 821/2014 de la Comissió.

Per a això, s'han d'incloure necessàriament els paràgrafs següents:

Aquesta actuació està cofinançada per la Unió Europea a través del Programa operatiu del [Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER) / Fons Social Europeu (FSE)] de la Comunitat Valenciana 2014-2020.

MODEL PARÀGRAFS ORDRE DE BASES (FEDER/FSE)

Obligacions de les entitats beneficiàries

Les entitats beneficiàries s'han de sotmetre igualment a les obligacions d'informació i publicitat de les ajudes concedides.

Les entitats beneficiàries es comprometen a complir les obligacions en matèria d'informació i comunicació regulades en l'article 115.2 del Reglament (UE) 1303/2013 i en l'annex XII, apartat 2.2, que regula les responsabilitats de les entitats beneficiàries en relació amb les mesures d'informació i comunicació destinades al públic. En concret, les entitats beneficiàries tenen l'obligació d'incorporar l'emblema de la Unió Europea i la referència al FEDER/FSE en totes les actuacions de difusió i publicitat de l'actuació que és objecte de subvenció. Aquesta obligació entrarà en vigor en el moment en què es comuniqui formalment a les entitats beneficiàries l'aprovació de la subvenció.

Aquestes mesures s'han d'aplicar sobre qualsevol comunicació, producte o element de difusió que es genere (cartells, plaques, tríptics, guies, material tècnic o didàctic, etc.). Els models, formats i logotips i la guia gràfica de l'emblema europeu estan a la disposició de les entitats beneficiàries en les pàgines webs que s'indiquen en la convocatòria corresponent.

Normativa d'aplicació

En la mesura en què les subvencions concedides puguen obtenir un cofinançament en el marc del PO FEDER/FSE de la CV 2014-2020, també s'han de sotmetre al que s'estableix en les normes següents o en qualsevol altra norma que les modifique o substituïska:

a) Reglament (UE) 1303/2013 del Parlament Europeu i del Consell, de 17 de desembre de 2013, pel qual s'estableixen les disposicions comunes relatives al Fons Europeu de Desenvolupament Regional, al Fons Social Europeu, al Fons de Cohesió, al Fons Europeu Agrícola de Desenvolupament Rural i al Fons Europeu Marítim i de la Pesca, i pel qual s'estableixen les disposicions generals relatives al Fons Europeu de Desenvolupament Regional, al Fons social Europeu, al Fons de Cohesió i al Fons Europeu Marítim i de la Pesca, i es deroga el Reglament (UE) 1083/2006 del Consell.

b) Reglament d'execució (UE) 821/2014 de la Comissió, de 28 de juliol de 2014, pel qual s'estableixen les disposicions d'aplicació del Reglament 1303/2013 del Parlament Europeu i del Consell en el que fa referència a les modalitats concretes de transferència i gestió de les contribucions del programa, la presentació d'informació sobre els instruments financers, les característiques tècniques de les mesures d'informació i comunicació de les actuacions i el sistema per al registre i emmagatzematge de dades.

MODEL PARÀGRAF CONVOCATÒRIA D'AJUDES (FEDER/FSE)

Publicitat comunitària. Obligacions

1. L'empresa beneficiària s'ha d'assegurar que les parts que intervenen en el projecte han sigut informades del cofinançament del Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER)/Fons Social Europeu (FSE) i ha d'anunciar clarament que el projecte ha sigut seleccionat en el marc del Programa operatiu FEDER/FSE de la Comunitat Valenciana 2014-2020. En aquest sentit, totes les mesures d'informació i comunicació relacionades amb el projecte que duga a terme l'empresa beneficiària han d'incloure:

- a) L'emblema de la Unió Europea, de conformitat amb les característiques tècniques que s'han establert en l'acte d'execució que adopte la Comissió segons l'article 115, apartat 4 del Reglament (UE) núm. 1303/2013, i una referència a la Unió Europea.
- b) Una referència al fons FEDER/FSE.

Durant l'execució del projecte:

- a) Ha de publicar en el seu lloc d'Internet, en cas que en tinga, una descripció del projecte en què ha d'indicar els objectius i els resultats, i ha de destacar el suport financer de la Unió Europea.
- b) Ha de disposar d'un cartell informatiu sobre el projecte (d'una mida mínima A3) en el qual ha d'esmentar l'ajuda financera de la Unió Europea, col·locat en un lloc ben visible per al públic, com, per exemple, l'entrada de l'edifici que siga la seu social de l'empresa beneficiària o el lloc on es desenvoluparà el projecte objecte de l'ajuda.

2. Sobre els resultats, l'empresa beneficiària ha d'incloure el logotip FEDER/FSE i la declaració "Aquesta actuació està cofinançada per la Unió Europea a través del Programa operatiu del [Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER) / Fons Social Europeu (FSE)] de la Comunitat Valenciana 2014-2020" en qualsevol document relacionat amb el servei, així com en portades de documents, pantalles de presentació de pàgines web, informes de resultats i conclusions, comunicacions, fotografies d'esdeveniments i certàmens, etc.

3. L'empresa beneficiària ha d'acceptar la seua inclusió en una llista d'operacions prevista en l'article 115, apartat 2, del Reglament (UE) núm. 1303/2013 del Parlament Europeu i del Consell de 17 de desembre de 2013.

B. MODELS DE SOL·LICITUD, RESOLUCIÓ I NOTIFICACIÓ DE CONCESSIÓ D'AJUDES

En els **models de sol·licitud** que acompanyen les resolucions de convocatòries d'ajudes cofinançades ha de figurar l'emblema de la Unió Europea amb la referència al fons corresponent.

Així mateix, en les primeres clàusules tant de la **resolució** com de la **notificació de concessió d'ajudes** ha d'afegir-se, com a mínim, el paràgraf assenyalat en l'apartat anterior.

Aquesta actuació està cofinançada per la Unió Europea a través del Programa operatiu del [Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER) / Fons Social Europeu (FSE)] de la Comunitat Valenciana 2014-2020.

C. PROCEDIMENTS DE CONTRACTACIÓ PÚBLICA

Els **anuncis de licitació i adjudicació dels contractes** ha d'incloure una menció de la participació de la Unió Europea i al fons que corresponga, així com a la normativa comunitària que regula les obligacions del beneficiari respecte a les normes d'informació i publicitat. Per a això, s'ha d'incloure necessàriament el paràgraf següent:

Aquesta actuació està cofinançada per la Unió Europea a través del Programa operatiu del [Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER) / Fons Social Europeu (FSE)] de la Comunitat Valenciana 2014-2020.

Respecte als **plecs de clàusules administratives i de prescripcions tècniques** han de figurar expressament les obligacions del contractista relatives a la informació i publicitat comunitària establides en els reglaments d'aplicació, i cal afegir el següent, segons cada cas:

MODEL PARÀGRAF PLEC CLÀUSULES ADMINISTRATIVES PARTICULARS (FEDER/FSE)

L'entitat adjudicatària del contracte s'ha de sotmetre a les obligacions d'informació i publicitat contingudes en l'annex XII, secció 2.2 del Reglament (UE) núm. 1303/2013 del Parlament Europeu i del Consell i en l'Estratègia de comunicació conjunta dels programes operatius FEDER i FSE de la Comunitat Valenciana 2014-2020.

MODEL PARÀGRAF PLEC PRESCRIPCIONS TÈCNIQUES (FEDER/FSE)

L'entitat adjudicatària del contracte s'ha de sotmetre a les obligacions d'informació i publicitat contingudes en l'annex XII, secció 2.2 del Reglament (UE) núm 1303/2013 del Parlament Europeu i del Consell i en l'Estratègia de comunicació conjunta dels programes operatius FEDER i FSE de la Comunitat Valenciana 2014-2020 i, especialment, les següents:

a) En els documents de treball, així com en els informes i en qualsevol tipus de suport que s'utilitze en les actuacions necessàries per a l'objecte del contracte, ha d'aparèixer de manera visible i destacada l'emblema de la UE, i ha de fer referència expressa a la Unió Europea i al [Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER) / Fons Social Europeu (FSE)].

b) En qualsevol difusió pública o referència a les actuacions previstes en el contracte, siga quin siga el mitjà triat (fullets, cartells, etc.), s'han d'incloure de manera destacada els elements següents: emblema de la Unió Europea de conformitat amb les normes gràfiques establides, així com la referència a la Unió Europea i al [Fons Europeu de Desenvolupament Regional, incloent-hi el lema «Una manera de fer Europa» / Fons Social Europeu (FSE), incloent el lema «L'FSE inverteix en el teu futur»].

En relació amb els **contractes administratius**, han de figurar igualment la menció del cofinançament europeu i les obligacions del contractista relatives a la informació i publicitat comunitària que s'han establert en els reglaments d'aplicació, i cal adjuntar la informació següent:

ANTECEDENTS

Quart. Aquest contracte està cofinançat per la Unió Europea a través del Programa operatiu del [Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER) / Fons Social Europeu (FSE)] de la Comunitat Valenciana 2014-2020.

CLÀUSULES DEL CONTRACTE

Núm. xx – L'entitat adjudicatària es compromet a dur a terme l'execució d'aquest contracte "TÍTOL DEL CONTRACTE" cofinançat per la Unió Europea a través del Programa operatiu del [Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER) / Fons Social Europeu (FSE)] de la Comunitat Valenciana 2014-2020.

Núm. xx – L'entitat adjudicatària del contracte s'ha de sotmetre a les obligacions d'informació i publicitat contingudes en l'annex XII, secció 2.2. del Reglament (UE) núm. 1303/2013 del Parlament Europeu i del Consell i en l'Estratègia de comunicació conjunta dels programes operatius FEDER i FSE de la Comunitat Valenciana 2014-2020 i, especialment, les següents:

a) En els documents de treball, així com en els informes i en qualsevol tipus de suport que s'utilitze en les actuacions que són necessàries per a l'objecte del contracte, ha d'aparèixer de manera visible i destacada l'emblema de la UE, així com la referència expressa a la Unió Europea i al [Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER) / Fons Social Europeu (FSE)].

b) En qualsevol difusió pública o referència a les actuacions previstes en el contracte, siga quin siga el mitjà triat (fullets, cartells, etc.), s'han d'incloure de manera destacada els elements següents: l'emblema de la Unió Europea de conformitat amb les normes gràfiques establides, així com la referència a la Unió Europea i al [Fons Europeu de Desenvolupament Regional, incloent-hi el lema "Una manera de fer Europa" / Fons Social Europeu (FSE), incloent el lema "L'FSE inverteix en el teu futur"].

D. CONVENIS DE COL·LABORACIÓ

Quan les actuacions cofinançades es duguen a terme per mitjà de **convenis de col·laboració** ha de figurar, de manera clara i concisa, en una de les primeres clàusules la participació financera de la Unió Europea i del fons que hi intervé, i cal indicar tota la informació referent al programa operatiu corresponent.

Entre les obligacions de la institució amb què es fa el conveni han de figurar expressament les que són relatives a la informació i publicitat comunitària establides en el Reglament (UE) núm. 1303/2013. Així, el conveni ha d'incloure una clàusula en què s'informe la institució de les obligacions que, en matèria d'informació i publicitat, ha de complir com a beneficiària de l'ajuda comunitària. Cal indicar també que el nom d'aquesta institució, de l'operació i la quantia de l'ajuda rebuda han de ser publicats.

Logotip adm.

Logotip entitat amb la qual es fa el conveni

Logotip UE

Referència al fons

Conveni de col·laboració entre XXXX i l'entitat de XXX per a ... (objecte que s'ha de desenvolupar)

Parts

D'una banda, el Sr. o Sra. XXX, en representació de

D'altra banda el Sr. o Sra. XXX, en representació de

Antecedents

...

Clàusules

Tercera. Les obligacions de l'entitat XXX són les següents:

- [...]

- Assumir la responsabilitat d'informar que l'activitat executada ha sigut seleccionada en el marc del Programa operatiu del [Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER) / Fons Social Europeu (FSE)] de la Comunitat Valenciana 2014-2020, i adoptar les mesures necessàries per a fer arribar al públic la informació sobre les operacions cofinançades per aquest programa, d'acord amb el que s'estipula en l'article 2.2 de l'annex XII del Reglament (UE) núm. 1303/2013 i el Reglament d'execució (UE) núm. 821/2014 de la Comissió, de les característiques tècniques de les mesures d'informació i publicitat.

- Acceptar que en nom seu es publique juntament amb el nom de l'activitat cofinançada, d'acord amb l'apartat 2 de l'article 115 del Reglament (UE) núm. 1303/2013 del Parlament i del Consell.

- Fer constar en les memòries justificatives que es redacten, així com en els treballs, les activitats, les publicacions, els documents o els actes públics relacionats amb la finalitat del conveni, la imatge corporativa de la Direcció General de XXX, així com l'emblema de la Unió Europea, la referència al [Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER) i el lema «Una manera de fer Europa» / Fons Social Europeu (FSE) i el lema «L'FSE inverteix en el teu futur»].

3. INDICADORS EN MATÈRIA DE COMUNICACIÓ

3.1. SEGUIMENT I AVALUACIÓ

Totes les accions d'informació i publicitat que es fan en el marc de l'execució dels programes operatius FEDER i FSE se sotmeten a un mecanisme de seguiment i avaluació basat en indicadors. Això vol dir que tot el que es reporte, en tot o en una part del seu contingut, ha de fer referència a qualsevol aspecte relacionat amb els fons estructurals FEDER-FSE de la Comunitat Valenciana 2014-2020. Per tant, **és essencial tindre constància documental i/o fotogràfica de totes les actuacions que s'han dut a terme. Aquesta és l'única i millor prova per a justificar, davant de possibles controls, la veracitat de la informació subministrada en el seguiment.**

Els **indicadors de seguiment**, elaborats en el si del GERIP (Grup Espanyol de Responsables en Matèria d'Informació i Publicitat), preveuen les activitats d'informació i publicitat incloses en les diferents estratègies de comunicació en el període 2014-2020.

El conjunt de les actuacions de comunicació recollides en els diversos indicadors han de ser recopilades pels diferents òrgans gestors i per les entitats beneficiàries en l'àmbit de les operacions cofinançades de les quals són responsables. Per tant, també cal tindre en compte les accions realitzades per les entitats que participen en determinades actuacions d'aquesta operació com poden ser els centres escolars i de formació, ajuntaments, etc.

Els indicadors s'han de computar de manera individual per a cada actuació desenvolupada. És a dir, cada actuació ha de correspondre amb l'indicador de realització i, si escau, dels resultats que té associats. També s'ha d'estimar el cost aproximat que ha implicat i per això cal computar les despeses totals que s'han fet, ja siga cofinançat o suportat amb recursos propis. Si l'acció no ha implicat cap cost, caldrà assignar el valor zero.

Els diferents indicadors, una vegada omplits, es remetran a la Direcció General de Finançament i Fons Europeus per a ser abocats posteriorment a l'aplicació del Ministeri d'Hisenda i Funció Pública INFOCO2014. En aquest sentit, és important recordar que, d'acord amb la decisió adoptada en la reunió del GRECOM-GV del 31 de juliol de 2017, **la Direcció General de Finançament i Fons Europeus ha de requerir als òrgans gestors trimestralment els indicadors de comunicació. És a dir, en la primera setmana dels mesos d'abril, juliol, octubre i gener de cada any se'ls han de sol·licitar els indicadors que han omplert del trimestre anterior. Així mateix, els òrgans gestors han de remetre'ls tan prompte com es puga i, a tot tardar, l'últim dia del mes en què se'ls va fer el requeriment.**

3.2. COM QUANTIFICAR-LOS I COMPUTAR-LOS

La taula següent ens facilitarà la recopilació dels diversos indicadors i l'assignació adequada d'aquests a les activitats diferents.

TIPOS DE ACTIVIDADES	POSIBLES MEDIDAS DE INFORMACIÓN Y PUBLICIDAD (Siguiendo la descripción de este manual)	INDICADORES	
		Realización	Resultados
1 Actividades y actos públicos	Actividades informativas y formativas	(Nº) eventos realizados	(Nº) asistentes
2 Difusión en medios de comunicación	Anuncios de prensa Emisiones radiofónicas Publicación de ordenes reguladoras y convocatorias de ayudas Publicación de anuncios de contratación pública	(Nº) actos difusión	
3 Publicaciones realizadas	Publicaciones impresas y electrónicas (incluidos trípticos, dípticos, folletos) Material audiovisual	(Nº) publicaciones externas	(%) publicaciones distribuidas/editadas (Nº) puntos de distribución
4 Información a través páginas web	Sitio internet	(Nº) páginas web	(Nº) visitas
5 Información a través de cualquier tipo de cartelera	Carteles informativos temporales Placas/carteles permanentes Material y artículos de pequeño tamaño y merchandising Diplomas y certificados Material didáctico	(Nº) Soportes publicitarios	
6 Instrucciones emitidas hacia los participantes en los PO		(Nº) Documentación interna distribuida	(%) Organismos cubiertos
7 Redes de información y publicidad		(Nº) Redes	(Nº) Reuniones (Nº) Asistentes

1 ACTIVITATS I ACTES PÚBLICS

Es refereix al **nombre d'actes informatius i formatius**. Per tant, dins d'aquesta categoria s'inclouen **seminaris, jornades, congressos, actes de presentació o inauguració d'operacions cofinançades, tallers, cursos**, etc., sempre que hagen sigut organitzats pels òrgans gestors i que en la totalitat o en part del contingut que s'ha de tractar en aquests es referisca a qualsevol aspecte relacionat amb el FEDER, l'FSE o la política de cohesió.

D'acord amb els camps que indica INFOCO, els indicadors que cal omplir relatius a aquest grup d'accions són:

- . Nre. d'activitats i actes públics.
- . Nom de l'actuació: reunió, presentació...
- . Nre. d'assistents.
- . Data completa: dia, mes i any.
- . Cost estimat: en el cas que no n'hi haja, s'indica expressament com a cost 0.

Exemples d'activitats i actes públics:

- Organització d'un seminari sobre la gestió de despeses susceptibles de subvenció per fons europeus en el període de programació 2014-2020 el dia 23 d'abril de 2017, amb 60 assistents i de cost 120 euros.
- Col·locació d'un estand d'informació en el marc de les jornades XXXXX amb el suport dels fons FEDER/FSE el dia 23 d'abril de 2017, amb 120 assistents i de cost zero.

Criteris que s'han de tindre en compte:

1. Computarem els actes o les reunions convocades pel gestor, no aquelles en què només és un participant que ha sigut invitat per mitjà de la presentació d'una ponència. En aquest últim cas, la ponència s'ha de computar en l'indicador núm. 6 que veurem més avant.
2. Un mateix curs de formació/jornada/seminari amb el mateix contingut, impartit/dictat en edicions diferents però sempre dins d'un mateix any i amb diversos assistents, ha de formar part d'un sol indicador (una sola línia de dades). Pel que fa als assistents, s'han de sumar tots els participants i la data de realització que s'ha d'indicar és la de la primera edició de l'any.
3. No es reporta la participació en els actes que organitzen tercers, llevat de l'assistència a fires que altres organitzen. En aquest cas SÍ que computarem la participació, per mitjà d'estand, per part dels òrgans gestors en fires organitzades per tercers.

Per exemple:

Una fira que dura 6 dies a la qual han assistit 90.000 persones i on hi ha 100 estands.

Dividim les 90.000 persones entre els 6 dies que dura, la qual cosa resulta 15.000 persones/dia/fira.

Òbviament les 15.000 persones/dia/fira no passen totes per l'estand del nostre òrgan gestor. Aleshores, es divideix entre el nombre d'expositors amb estand presents, en aquest cas 100, i el que resulte, es divideix una altra vegada per la meitat.

$$90.000 / 6 = 15.000 \text{ persones/dia/fira}$$

$$15.000 / 100 = 150 / 2 = 75 \text{ persones/dia/estand}$$

Si hem estat presents els 6 dies, ho multiplicarem pel resultat anterior:

$$75 \times 6 = \underline{450 \text{ persones/total fira/gestor}}$$

Si el muntatge de l'estand ha tingut cost, computarem la part d'aquest que es cofinançarà.

Sempre hem de guardar els justificants documentals dels costos, ja que no podem reportar/quantificar res del que no hi haja constància gràfica o documental.

2 DIFUSIÓ EN MITJANS DE COMUNICACIÓ

En aquest apartat recollirem diversos tipus d'**accions de difusió cap a l'exterior** fetes en els mitjans: espots en TV, anuncis en premsa, falques de ràdio, notícies en Internet, en Facebook o Twitter, notes de premsa, etc., utilitzats de manera individual o formant part d'una campanya publicitària per a donar a conèixer un projecte, el programa operatiu, o la política regional europea, i sempre que en aquestes es reculla clarament el paper exercit pel fons corresponent o el paper de la Unió Europea.

Pel que fa als anuncis en premsa, cal distingir clarament entre nota de premsa emesa per un gabinet de premsa, anunci en premsa i notícia de premsa publicada en un diari, ràdio, TV o en Internet.

Si una nota de premsa ja emesa passa posteriorment a ser notícia de premsa difosa per qualsevol mitjà de comunicació, només s'ha de reportar la notícia. Així mateix, si una mateixa notícia es publica en diversos diaris, només es reporta una vegada.

És essencial tindre constància documental i/o fotogràfica de totes les actuacions que s'han dut a terme. Aquesta és l'única prova i la millor per a justificar, davant de possibles controls, la veracitat de la informació subministrada en el seguiment. Per exemple, en el cas de falques de ràdio, la justificació s'ha de fer amb una gravació en CD o en un altre suport que permeta la reproducció d'àudio i còpia dels textos del contingut de la falca. En el cas d'anuncis en televisió, s'hauria de conservar la gravació de l'emissió feta en DVD o en un altre format accessible.

En aquest indicador també hem d'incloure les publicacions de licitacions, les resolucions d'adjudicació/formalització, les ordres de bases reguladores de subvencions i ajudes, les convocatòries de subvencions i les seues resolucions, els convenis, etc., que es publiquen en els diaris oficials corresponents i que facen referència a les operacions cofinançades.

En aquest apartat hem de tindre en compte:

- Una publicació d'una mateixa licitació d'un contracte que es publica primer en el diari oficial corresponent i després en el DOUE s'ha de computar només una vegada.
- Quan ens trobem amb una ordre de bases de subvencions i la resolució de la convocatòria corresponent (publicades en dates diferents), es computen les dues com a indicadors independents, diferenciats i unitaris.

Els costos d'inserció d'una licitació en el diari oficial només es computen com a indicador amb cost cofinançat pel FEDER/FSE en el cas que els haja pagat finalment l'adjudicatari del contracte.

D'acord amb els camps que indica INFOCO, els indicadors que cal omplir relatius a aquest grup d'acció són:

- . Nre. d'actes de difusió.
- . Nom de l'actuació.
- . Data: dia, mes i any.
- . Cost estimat: en el cas que no n'hi haja, s'indica expressament com a cost 0.

Exemples de difusió en mitjans de comunicació:

- Anunci en el DOGV d'una convocatòria/resolució de concessió de subvencions cofinançades pels fons europeus amb data 2 de gener de 2017 i de cost zero.
- Anunci en premsa sobre la licitació del primer tram on es construirà el futur Anell Verd Metropolità de València dins del Programa FEDER de la Comunitat Valenciana 2014-2020 amb data 2 de gener de 2018 i de cost 150 euros.
- Vídeo en YouTube en el qual es presenten els resultats d'una actuació cofinançada.

3 PUBLICACIONS REALITZADES

Es recull qualsevol tipus de publicacions editades per l'òrgan gestor (en suport paper o electrònic: **llibres, fullets, revistes, CD, DVD, vídeos...**) dirigides a la **ciutadania** amb la finalitat de donar a conèixer els programes operatius, el projecte, alguna de les seues actuacions concretes, així com les que es relacionen amb la política regional europea.

No es reporta l'aparició en una publicació que edita una altra institució que no és l'òrgan gestor.

D'acord amb els camps que indica INFOCO, els indicadors que cal omplir relatius a aquest grup d'acció són:

- . Nre. de publicacions externes.
- . Nom de l'actuació.
- . Percentatge de publicacions distribuïdes/editades.
- . Nre. de punts de distribució.
- . Data: dia, mes i any.
- . Cost estimat: en el cas que no n'hi haja, s'indica expressament com a cost 0.

Exemples d'actuacions de publicacions fetes:

- Edició de 10.000 fullets informatius dels "Programes de formació bàsica" amb el suport de Fons FSE.
- Publicació del "Catàleg de publicacions de qualificacions del 2015".

Criteris per a computar les accions:

Nre. de publicacions externes:

Computarà per a cada exercici **la publicació en si i no el nombre d'exemplars d'aquesta**. La data que s'assenyalaria seria la corresponent a la primera de cada anualitat, perquè si és periòdica, s'ha de registrar anualment. Així mateix, tindrem en compte que si és un article en una revista, no es pot computar tota la revista.

Percentatges de publicacions distribuïdes/editades:

S'ha d'assenyalar el percentatge d'exemplars que s'han distribuït respecte als que s'han editat.

En el cas de publicacions que es puguen descarregar de manera oberta, **electrònicament**, aquest percentatge ha de ser necessàriament el **100 %**. A més, les que es puguen descarregar en Internet, independentment de les que es distribuïsquen en paper, també han de tindre l'indicador al 100 %.

Exemple: Si edite 1.000 tríptics però decidisc distribuir-ne només 600, el percentatge seria del 60 %.

Nre. de punts de distribució:

Aquest indicador quantifica els punts als quals es distribueixen les publicacions externes per tipus de **destinatari**, no el nombre de punts dins de cada un.

Aquests punts es determinen **una vegada** i ja es mantenen en el temps, per la qual cosa cada gestor ha de comunicar els seus.

Per exemple:

La Conselleria de Justícia, Administració Pública, Reformes Democràtiques i Llibertats Públiques imprimeix 1.000 tríptics per a informar sobre el Programa d'estalvi i eficiència energètica en els edificis públics dins del Programa operatiu FEDER de la Comunitat Valenciana 2014-2020.

D'aquests 1.000 tríptics en distribueix 600 entre els centres següents:

- Oficines de Registre Civil
- Jutjats de violència sobre la dona
- Jutjats de vigilància penitenciària

} **1. SEUS JUDICIALS**

Ajuntaments de

- Alacant
- Castelló
- València

} **2. AJUNTAMENTS**

Col·legis oficial d'advocats de

- Alacant
- Alzira
- Alcoi
- Castelló
- Elx
- València

} **3. COL·LEGIS OFICIALS D'ADVOCATS**

Tindrem així tres tipus de destinataris : seus judicials, ajuntaments i col·legis oficials d'advocats.

En el cas de les **SEUS JUDICIALS** englobaríem els tres centres als quals es van distribuir els fullets i els assignaríem el **punt de distribució núm. 1**.

Per als **AJUNTAMENTS** farem el mateix, és a dir, agrupem els tres en una sola categoria i els assignem el **punt de distribució núm. 2**.

I, finalment, els diversos **COL·LEGIS OFICIALS D'ADVOCATS** als quals també s'ha distribuït el material informatiu s'agrupen en la mateixa categoria i els assignem el **punt de distribució núm. 3**.

També es considera com un punt de distribució més per a cada òrgan gestor, sempre que efectivament es faça, la **difusió electrònica** d'una publicació.

Per difusió electrònica d'una publicació s'entén la possibilitat de descarregar-la per Internet o l'enviament massiu per correu electrònic.

4 INFORMACIÓ A TRAVÉS DE PÀGINES WEB

Comptabilitza les webs principals utilitzades pels òrgans gestors i pels beneficiaris públics per a la transmissió d'informació sobre els programes operatius.

És una condició necessària que aquestes webs tinguen un apartat específic dedicat als fons estructurals, en la qual s'oferisca informació sobre la política de cohesió, el programa operatiu i les seues actuacions. A més, aquestes pàgines web han de disposar d'un **sistema de registre del nombre de visites per part dels internautes**.

Pel que fa a la manera de mesurar les **entrades o accessos** a les pàgines web dels **òrgans gestors** (els apartats específics en què s'informa de les accions/operacions cofinançades amb fons europeus FEDER/FSE), cal tindre el **còmput** comptabilitzat **el 2 de gener de cada any** en relació amb l'exercici anterior (de l'1 de gener al 31 de desembre). El mateix pel que fa a les entrades o accessos a les pàgines web dels beneficiaris públics d'ajudes FEDER FSE/ (ajuntaments, per exemple).

No es computaran (encara que sí que s'han de revisar i, si escau, emmagatzemar per a l'explotació posterior) les accions de difusió i informació que es facen a través de les pàgines web dels **beneficiaris finals privats** de les ajudes i subvencions, com a conseqüència de l'obligació que tenen de difondre la informació esmentada.

D'acord amb els camps que indica INFOCO, els indicadors que cal omplir relatius a aquest grup d'accions són:

- . Nre. de pàgines web.
- . Nom de l'actuació.
- . Nre. de visites.
- . Data: últim dia de l'any natural reportat
- . Cost estimat: en el cas que no n'hi haja, s'indica expressament com a cost 0.
- .

5 INFORMACIÓ A TRAVÉS DE QUAALSEVOL TIPUS DE CARTELLERIA

Es recullen ací els **diversos suports** (pòsters, pantalles enrotllables, cartells, plaques, expositors, estands, tanques...) utilitzats amb fins publicitaris, amb la finalitat de donar a conèixer l'actuació entre la ciutadania. També s'ha d'incloure el **material promocional i de marxandatge** com ara bolígrafs, carpetes, camisetes, tasses, gorres, memòries USB, etc., que porten inserit l'emblema de la Unió Europea.

Exemples d'actuacions d'informació a través de cartelleria:

- Col·locació de tanca per a anunciar una reforma de sanejament d'aigües cofinançat pel Fons FEDER.
- Diplomes acreditatius de la realització del curs XXX cofinançat per l'FSE.

Criteri per al còmput: es computa el mateix suport amb independència de les vegades que s'utilitze. Per exemple, s'ha de computar l'indicador una sola vegada en els casos següents:

Un mateix cartell sobre el mateix contingut que s'utilitza 10 vegades.

Una tanca/cartell per a anunciar una mateixa actuació que es col·loca en tres llocs distints (en tres carrers o edificis).

Lliurament de 20 diplomes acreditatius sobre una mateixa activitat formativa.

D'acord amb els camps que indica INFOCO, els indicadors que cal omplir relatius a aquest grup d'acció són:

- . Nre. de suports publicitaris
- . Nom de l'actuació.
- . Data: dia, mes i any.
- . Cost estimat: en el cas que no n'hi haja, s'indica expressament com a cost 0.

6 INSTRUCCIONS EMESES CAP ALS PARTICIPANTS DELS PROGRAMES OPERATIUS

S'inclou **tota la documentació distribuïda** pels **òrgans gestors als beneficiaris** de les operacions que es desenvolupen a través dels diferents programes operatius.

Aquestes **instruccions** s'han d'entendre des d'un sentit ampli i poden consistir en guies metodològiques, indicacions, informes, correus electrònics enviats, etc., i que tinguen per objecte aclarir temes o resoldre qüestions relacionades amb la gestió i aplicació dels fons, etc.

Exemples d'instruccions emeses als participants:

- Enviament del Manual tècnic amb instruccions per a entitats beneficiàries de subvencions de l'FSE.
- Circular informativa sobre els procediments de justificació de les despeses cofinançades pel FEDER.
- Una reunió amb un ajuntament per a informar-lo de les obligacions que hi té, com a receptor d'una ajuda en matèria d'informació i publicitat, o la contestació a preguntes que fan per correu electrònic els beneficiaris de les ajudes, ja siguen públics o privats.

Les ponències o presentacions que fa un òrgan gestor en els congressos, seminaris, etc., als quals assistisca com a invitat, i que, per tant, no ha organitzat, s'han d'incloure en aquest apartat.

D'acord amb els camps que indica INFOCO, els indicadors que cal omplir relatius a aquest grup d'acció són:

- . Nre. de documentació interna distribuïda.
- . Nom de l'actuació.
- . Percentatge d'organismes coberts.
- . Data: dia, mes i any.
- . Cost estimat: en el cas que no n'hi haja, s'indica expressament cost 0.

Cal recordar que només es reportaran les instruccions emeses per l'òrgan gestor als beneficiaris; i que, igual que en la resta d'indicadors, s'ha de tindre constància d'aquestes instruccions, per la qual cosa hem de guardar els correus electrònics, les guies, etc.

Pel que fa al **percentatge d'organismes coberts**, aquest indicador mesura el percentatge, respecte al total d'entitats afectades, a les quals se'ls ha enviat o donat la informació interna.

Per exemple: si un òrgan gestor ha concedit una subvenció a 100 entitats i dona instruccions només a una d'aquestes, el percentatge és d'un 1 %.

7 XARXES D'INFORMACIÓ I PUBLICITAT

Ací es recullen les xarxes de comunicació, establides en l'àmbit europeu, i a Espanya i les seues regions, per a posar en marxa i dur a terme l'estratègia de comunicació, que permeten garantir l'intercanvi de les bones pràctiques i d'experiències en matèria d'informació i publicitat.

Aquest apartat només l'ha de reportar l'organisme intermedi.

Els indicadors que cal omplir relatius a aquesta acció en són tres:

- . Nre. de xarxes constituïdes formalment per a posar en marxa i dur a la pràctica les diverses estratègies de comunicació.
- . Nre. de reunions que s'han dut a terme.
- . Nre. d'assistents a aquestes reunions.

ESTIMACIÓ DELS COSTOS

Ara explicarem breument **com cal imputar** els costos estimats quan l'acció tinga cost.

Criteris:

1. S'ha d'estimar el cost de **l'acte/acció** de comunicació, no el cost total del projecte/operació que es passa a cofinançar.
2. Si **no es cofinança l'acte/acció** de comunicació, cal fer una estimació del cost a base de percentatges, fins i tot si es difon una actuació que es cofinançarà.
3. L'estimació de l'import **s'ha de graduar** en funció del que es comunica, de si només es posen logotips, o emblemes i lemes.
4. S'ha d'estimar el **cost** aproximat que ha implicat, amb la computació de les despeses totals realitzades, ja siga cofinançat o suportat amb recursos propis. **Si l'acció no ha implicat cap cost, cal assignar-li el valor zero.**

Exemple1. Estand en fira

No podem computar el cost de tota la fira, només l'estand, i es poden presentar situacions diferents:

1. Suposem que posar **l'estand costa 1.000 €**, però en l'estand l'única cosa que hi ha és un **cartell** que compleix amb tots els requisits reglamentaris.
Aleshores, en l'indicador número **1** ACTIVITATS I ACTES PÚBLICS el **cost** ha de ser **zero** i el cost del cartell l'hem d'**imputar** a l'indicador **5** INFORMACIÓ A TRAVÉS DE QUALSEVOL TIPUS DE CARTELLERIA.
2. Si les **publicacions** que hi ha en l'estand només tenen **logotips, emblemes, lemes**, el que s'imputa és **mínim**. Però si **el text** d'aquestes fa referència als fons FEDER/FSE, el percentatge és més gran.
3. Si en l'estand, a més, hi ha reservat un **espai específic per a parlar dels fons**, una vegada computat el cost del cartell, de les publicacions, etc., s'ha d'imputar el percentatge de la resta del cost similar a l'espai que s'haja reservat per a parlar dels fons.

Exemple 2. Publicacions

Si la publicació només porta el **logotip, el lema i l'emblema** i no es fa cap menció sobre l'actuació cofinançada, es computa un cost mínim (1 %).

Exemple 3. Un anunci

Amb elements variats, uns cofinançats i altres que no ho estan, s'imputa una part del cost.

Exemple 4. Pàgina web

Només es computa el cost, si en té, quan es crea la pàgina o quan es modifica.

Exemple 5. Cartes amb instruccions

El normal és que el cost que s'ha de computar siga de poca quantitat o a cost zero.

4. BONES PRÀCTIQUES

D'acord amb el que estableix l'Estratègia de Comunicació dels programes operatius FEDER/FSE de la Comunitat Valenciana 2014-2020, tots els **organismes públics** que reben ajudes de la Unió Europea, **han de presentar almenys una bona pràctica cada any.**

Aquesta obligació s'estén als organismes públics que gestionen línies d'ajuda a **empreses**. En aquest cas han de presentar les bones pràctiques que impliquen alguna de les empreses que hagen sigut beneficiàries de les ajudes d'una determinada convocatòria. En qualsevol cas, s'ha d'intentar que l'import global que suposen les bones pràctiques en el total del període supere almenys el 50 % de l'import total assignat d'ajuda comunitària.

Periòdicament, i en coordinació amb la Direcció General de Finançament i Fons Europeus de la Conselleria d'Hisenda i Model Econòmic, quan un òrgan gestor dispose d'una actuació que puga ser qualificada com de bones pràctiques, ha de fer la **presentació per mitjà d'un informe de bones pràctiques (en anglés i castellà)**, que cal remetre a aquesta direcció general, i que ha de contindre, com a **mínim**, la informació següent:

- a) Descripció de l'**operació amb un llenguatge accessible**.
- b) **Argumentació** necessària per a justificar el compliment dels criteris establits.
- c) Aportació de tota la **documentació gràfica i documental** de suport que siga necessària.
- d) Informació financera que ha d'incloure l'**import de l'ajuda comunitària** i la despesa total a què ascendeix l'operació en qüestió.
- e) L'**impacte** de l'actuació en termes de desenvolupament econòmic i de treball.

En l'[enllaç](#) següent podem veure un bon exemple d'una bona pràctica desenvolupada en la població valenciana de Xàtiva, on es va construir una planta de producció d'energia elèctrica a partir de l'aprofitament d'una font d'energia renovable, concretament la biomassa.

4.1. CRITERIS PER A LA SELECCIÓ DE BONES PRÀCTIQUES

Els criteris per a la identificació i selecció de bones pràctiques d'actuacions cofinançades són els que s'han acordat en el si de la xarxa GERIP i són els següents:

1. Difusió elevada entre els beneficiaris i el públic en general. S'ha de presentar tot el que s'ha fet per a la comunicació de l'actuació esmentada.

2. Incorporació d'elements innovadors. Podem incloure les metodologies, les tecnologies, les eines..., emprades en l'actuació. També cal considerar la innovació respecte al territori o l'àmbit d'execució i el públic objectiu.

3. Adequació dels resultats obtinguts als objectius establits. Cal destacar els objectius principals i donar visibilitat al valor afegit que suposa haver rebut fons europeus.

4. Contribució a la resolució d'un problema o debilitat detectat en l'àmbit territorial d'execució.

5. Grau alt de cobertura sobre la població a qui va dirigida. Cal esmentar-ne l'abast, no només sobre els beneficiaris directes, sinó també sobre la població en general.

6. Consideració dels criteris horitzontals d'igualtat i sostenibilitat ambiental.

7. Sinergies amb altres polítiques o instruments d'intervenció pública. Cal tindre en compte si l'acció ha reforçat l'actuació d'altres fons (regionals, nacionals, europeus) i ha contribuït a potenciar-ne els aspectes positius.

4.2. PROCEDIMENT PER A PRESENTAR LES BONES PRÀCTIQUES

La remissió d'actuacions cofinançades perquè siguin qualificades com a bones pràctiques per part de la Comissió Europea és una tasca que correspon a la Direcció General de Finançament i Fons Europeus en coordinació amb els diversos òrgans gestors.

Per al cas de les operacions cofinançades pel FEDER, podem accedir a una base de dades de bones pràctiques d'actuacions creada per l'autoritat de gestió i gestionada per la Direcció General de Fons Comunitaris del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques. La consulta està disponible en aquest enllaç:

<http://www.dgfc.sepg.minhafp.gob.es/sitios/dgfc/es-ES/ipr/fcp0713/c/Paginas/inicio.aspx>

En el cas d'actuacions cofinançades amb càrrec a l'FSE, també hi ha una base de dades de bones pràctiques d'actuacions gestionada per la UAFSE (Unitat Administradora del Fons Social Europeu) del Ministeri de Treball i Seguretat Social.

Es pot consultar en:

<http://www.empleo.gob.es/uafse/ca/comunicando/buenosEjemplos/index.html>

ANNEX I. NORMATIVA DE REFERÈNCIA

- **Reglament (UE) núm. 1303/2013 del Parlament Europeu i del Consell, de 17 de desembre de 2013**, pel qual s'estableixen les disposicions comunes relatives al Fons Europeu de Desenvolupament Regional, al Fons Social Europeu, al Fons de Cohesió, al Fons Europeu Agrícola de Desenvolupament Rural i al Fons Europeu Marítim i de la Pesca, i per al qual que s'estableixen les disposicions generals relatives al Fons Europeu de Desenvolupament Regional, al Fons Social Europeu, al Fons de Cohesió i al Fons Europeu Marítim i de Pesca, i deroga el Reglament (CE) núm. 1083/2006 del Consell. Les disposicions relatives a la informació i comunicació es recullen en els articles 115-117 i en l'annex del reglament esmentat (DOUE 20-12-2013).

- **Reglament d'execució (UE) núm. 821/2014 de la Comissió, de 28 de juliol de 2014**, pel qual s'estableixen les disposicions d'aplicació del Reglament (UE) núm. 1303/2013 del Parlament Europeu i del Consell respecte al CAPÍTOL II, sobre les característiques tècniques de les mesures d'informació i comunicació de les operacions (DOUE 29-07-2014).

- **Manual d'identitat corporativa de la Generalitat Valenciana.**

<http://www.presidencia.gva.es/ca/manuales-corporativos>

- **FOCUS: plataforma d'intercomunicació dels programes operatius FEDER i FSE de la Comunitat Valenciana 2014-2020.** Aquesta plataforma d'intercomunicació recull una sèrie de recursos i enllaços d'utilitat per a tots els que participen en la informació i comunicació dels fons europeus. Tots els materials gràfics que es mostren en aquest manual estan a disposició dels òrgans gestors en aquesta plataforma. Per a poder accedir-hi, s'ha d'enviar un correu electrònic a apotecdgfondos@gva.es i sol·licitar l'alta indicant el nom, els cognoms, el correu electrònic @gva.es i el telèfon de contacte; i una vegada s'haja comunicat l'alta s'hi podrà accedir amb l'usuari de correu electrònic (sense @gva.es) i la contrasenya del correu a través de l'enllaç següent: <https://extern.gva.es/share/page/>

- **Estratègia de comunicació dels programes operatius FEDER i FSE de la Comunitat Valenciana 2014-2020.** Està disponible en la plataforma d'intercomunicació en la biblioteca de documents: estratègia de comunicació.

- **Breu manual recopilatori de qüestions pràctiques per als beneficiaris/àries del PO FEDER 2014-2020 en matèria de comunicació (PDF).**

- **Guia de publicitat i informació d'intervencions en educació del Programa operatiu de treball, formació i educació, FSE 2014-2020 (PDF).**

ANNEX II. ÚS DE L'EMBLEMA I LEMES DE LA UNIÓ EUROPEA

A. EMBLEMA

Descripció simbòlica

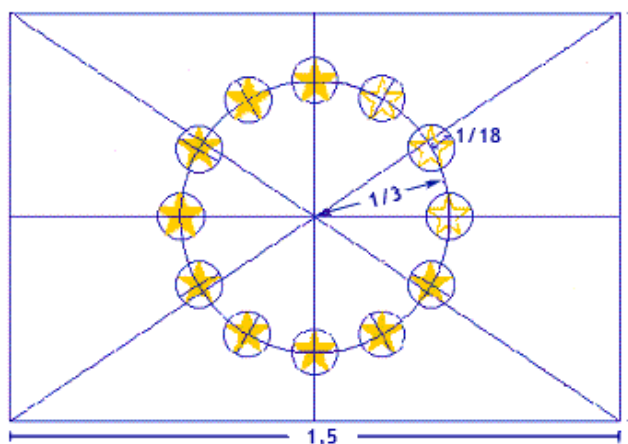
Sobre un fons de cel blau, dotze estrelles daurades formen un cercle que representa la unió dels pobles d'Europa. El nombre d'estrelles és invariablement dotze, símbol de perfecció i unitat.

Descripció heràldica

Sobre un camp blau, un cercle format per dotze estrelles daurades de cinc puntes que no es toquen entre si.

Descripció geomètrica

L'emblema consisteix en una bandera rectangular de color blau, la longitud de la qual equival a tres mitjos de l'amplària. Les dotze estrelles daurades equidistants formen un cercle imaginari el centre del qual se situa en el punt d'intersecció de les diagonals del rectangle. El radi del cercle equival a un terç de l'alçària de la bandera. Cada una de les estrelles de cinc puntes s'inscriu en un cercle imaginari el radi del qual equival a un dihuité de l'amplària de la bandera. Totes les estrelles estan en posició vertical, és a dir, amb una punta dirigida cap amunt i dues més sobre una línia recta imaginària, perpendicular a l'asta de la bandera. La disposició de les estrelles es correspon amb la de les hores en l'esfera d'un rellotge, i el nombre d'aquestes és invariable.

Amb una certa freqüència es representa el logotip al revés. Aquest error es pot evitar si es té en compte les puntes de les estrelles, ja que cap estrella pot tindre dues puntes cap amunt (figura 1). Un altre error comú és canviar l'orientació de les estrelles (figura 2).

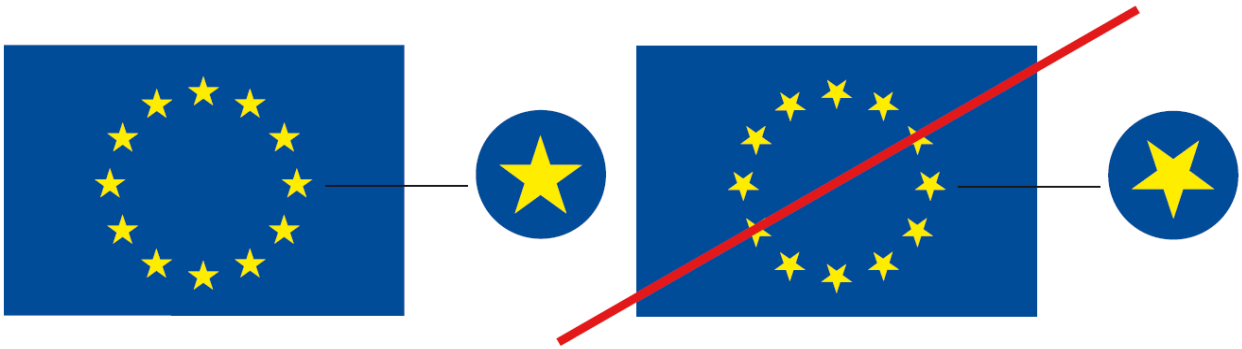

Fig. 1

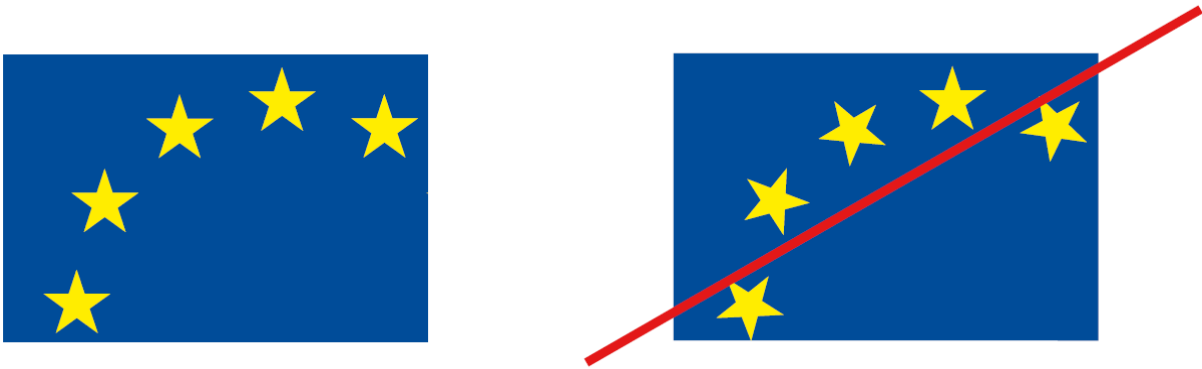

Fig. 2

B. COLORS REGLAMENTARIS DE L'EMBLEMA EUROPEU

La bandera ha de contindre els 2 colors oficials: blau Pantone Reflex Blue i groc Pantone Yellow.

El Pantone Reflex Blue s'utilitza per al fons del rectangle i el Pantone Yellow, per a les estrelles. La paleta internacional Pantone resulta fàcil d'obtindre fins i tot per als no professionals.

PANTONE REFLEX BLUE

PANTONE YELLOW

Internet

L'emblema de la Unió ha de figurar en color en els llocs web. En tots els altres mitjans de comunicació, el color s'ha d'utilitzar sempre que siga possible.

En la paleta web, el Pantone Reflex Blue correspon al color RGB: 0/51/153 (hexadecimal: 003399), i el Pantone Yellow, al color RGB: 255/204/0 (hexadecimal: FFCC00).

Quadricromia. El procés dels quatre colors

Quan no es disposa dels 2 colors estàndard, cal crear-los a partir del procés dels 4 colors:

El *Pantone Yellow* s'obté utilitzant un 100 % de *Process Yellow*.

La mescla d'un 100 % de *Process Cyan* i un 80 % de *Process Magenta* permet obtindre un color molt pròxim al *Pantone Reflex Blue*.

Monocromia

La versió monocroma només es pot utilitzar en casos justificats.

Si el negre és l'únic color disponible, s'ha de delimitar la superfície del rectangle amb una vora negra i s'han de col·locar les estrelles, també en negre, sobre fons blanc.

En el cas que l'únic color disponible siga el blau (és imprescindible que siga Reflex Blue), s'ha d'utilitzar aquest com a color de fons al 100 %, amb les estrelles en negatiu blanc.

COLORS INCORRECTES

Reproducció sobre fons de color:

En el cas que la utilització d'un fons de color siga l'única alternativa, l'emblema s'ha d'envoltar amb una vora blanca equivalent a 1/25 de la seua alçària.

C. ÚS DE L'EMBLEMA, NOM I LEMA DEL FONDS

El capítol II del Reglament d'execució (UE) núm. 821/2014 explica les característiques tècniques de les mesures d'informació i comunicació de les operacions i instruccions per a crear el logotip de la Unió Europea, juntament amb la definició dels colors estàndard.

L'**emblema** de la Unió Europea ha de estar **clarament visible** sempre i ha d'ocupar un **lloc destacat**. La posició i la grandària han de ser les que s'adeqüen a l'escala del material o document utilitzats. En els petits articles de promoció no és obligatori fer referència al fons.

La **referència a la Unió Europea** s'ha de fer en qualsevol dels dos idiomes oficials: "**Unió Europea**" o "**Unión Europea**". El nom de la Unió Europea s'ha d'ubicar davall de la vora inferior de la bandera (emblema) i s'ha de compondre sempre sense abreviar, en la tipografia oficial, en negreta sobre fons blanc, i en caixa alta (majúscules). Sempre que aparega la bandera de la Unió Europea, s'ha d'incloure la referència a la Unió Europea.

En la majoria dels casos utilitzarem l'emblema per a significar que una actuació determinada està cofinançada per un dels fons estructurals de la Unió Europea. En aquest cas, hem d'identificar el **tipus de fons estructural** i, a més, afegir el **lema** que el caracteritza, en color negre sobre fons blanc i en caixa alta (majúscules) i caixa baixa (minúscules).

El tipus de lletra que cal utilitzar per als diferents àmbits d'informació juntament amb l'emblema de la Unió Europea és de la família **ARIAL**. **No s'ha d'utilitzar la cursiva, el subratllat ni altres efectes**. En relació amb l'emblema de la Unió Europea, el text s'ha de compondre de manera que **no interferisca de cap manera amb l'emblema**. El cos del tipus que s'utilitza ha de ser proporcional a la grandària de l'emblema, i pot variar segons el nombre de línies que ocupe el text dels diversos nivells. El color del tipus serà **blau reflex, negre o blanc**, en funció del context, depenent del color de fons. Es recomana l'ús del logotip a l'esquerra de la referència al fons i el lema del fons.

Fons Europeu de Desenvolupament Regional, vertical, castellà i valencià

UNIÓ EUROPEA

Fondo Europeo de Desarrollo Regional

Una manera de hacer Europa

UNIÓ EUROPEA

Fons Europeu de Desenvolupament Regional

Una manera de fer Europa

Fons Europeu de Desenvolupament Regional, horitzontal, valencià i castellà

Tot i que la composició en vertical és la més comuna, de vegades ens veiem obligats a utilitzar una versió horitzontal. Aquesta versió és molt recomanable en reproduccions de mida molt xicoteta, per l'equilibri de les dimensions entre la bandera i el logotip.

Ací tenim la solució adequada per als dos idiomes oficials.

UNIÓ EUROPEA

Fons Europeu de
Desenvolupament Regional

Una manera de fer Europa

UNIÓ EUROPEA

Fondo Europeo de
Desarrollo Regional

Una manera de hacer Europa

Fons Europeu de Desenvolupament Regional, horitzontal, bilingüe

Es poden utilitzar els dos idiomes (valencià i castellà) simultàniament, amb la composició següent:

Fons Europeu de Desenvolupament Regional
Fondo Europeo de Desarrollo Regional

Una manera de fer Europa
Una manera de hacer Europa

UNIÓ EUROPEA
UNIÓN EUROPEA

Fons Social Europeu, vertical, castellà i valencià

UNIÓN EUROPEA

Fondo Social Europeo
El FSE invierte en tu futuro

UNIÓ EUROPEA

Fons Social Europeu
L'FSE inverteix en el teu futur

Fons Social Europeu, horitzontal, valencià i castellà

UNIÓ EUROPEA

Fons Social Europeu

L'FSE inverteix en el teu futur

UNIÓN EUROPEA

Fondo Social Europeo

El FSE invierte en tu futuro

Fons Social Europeu, horitzontal, bilingüe

**UNIÓ EUROPEA
UNIÓN EUROPEA**

Fons Social Europeu
Fondo Social Europeo

L'FSE inverteix en el teu futur
El FSE invierte en tu futuro

Tots els materials gràfics descrits en aquest annex II estan disponibles en la **plataforma** d'intercomunicació FOCO-ALFRESCO.

PMF: PREGUNTES A LA COMISSIÓ

1. Per a la referència a la Unió Europea, n'hi ha prou amb escriure "Europa"?

L'emblema europeu s'ha de mostrar juntament amb una referència a la Unió Europea; i l'article 4 del Reglament d'execució 821/2014 estipula clarament que "El nom «Unió Europea» sempre ha d'aparèixer sense abreviar".

2. Versió monocromàtica de l'emblema de la Unió: podríem usar una bandera blanca (rectangle) amb estrelles negres, mentre que tot el fons al voltant de la bandera és negre, sense posar una vora blanca al voltant del contorn negre del rectangle? Per favor, compareu l'exemple adjunt. Volem infringir la disposició del reglament mencionat anteriorment que diu que "en el cas que la utilització d'un fons de color siga l'única alternativa, l'emblema s'ha d'envoltar amb una vora blanca equivalent a 1/25 de la seua alçària", però en aquest cas particular, una vora blanca no es veuria bé. Creiem que aquesta versió de l'emblema és acceptable.

L'enfocament suggerit no està en conformitat amb el Reglament. Les dues úniques opcions s'expliquen en l'annex II del Reglament 821/2014.

3. El Reglament no menciona l'ús de blanc en el cas en què el rectangle està en blanc i la impressió de les estrelles també està en blanc sobre un fons negre. Entenem que va ser una versió acceptable en el període anterior 2007-2013. Hem vist que altres països també l'han usat. I seria molt útil si poguérem aplicar-la també durant el període 2014-2020. A més, era una pràctica freqüent tindre bolígrafs i bosses per als participants de conferències o cursos. Adjuntem un exemple d'aquest ús de l'emblema de la UE en una bossa de lli.

Si bé aquest enfocament novament no s'ajusta completament al Reglament, presenta alguns avantatges clars quan s'ha d'usar monocrom sobre un fons molt fosc i per aquesta raó sembla acceptable.

4. Sobre el logotip de la UE juntament amb el fons. En la nostra comunicació anterior es va suggerir que intentàrem evitar el text "Fons Social Europeu en 2 línies. Tal com em va informar el nostre dissenyador gràfic, això crearà problemes, especialment en el cas del logotip de FEDER, que és massa llarg. Creieu que el fet de tindre el text del fons en 2 línies és incorrecte?

No és incorrecte. El comentari es relaciona només amb les bones pràctiques de comunicació, però pot tindre les seues raons per a triar un enfocament diferent.

5. Respecte a l'annex XII del Reglament 1303/2013 (RDC), secció 2.2 (1b), "Quan una mesura d'informació o de comunicació està relacionada amb una operació o amb diverses operacions cofinançades per diversos fons, la referència prevista en la lletra b es pot substituir per la referència als fons estructurals i d'inversió europeus (fons EIE)". Aquesta referència als fons EIE hauria d'estar en la forma d'un logotip o simplement pot ser un enunciat?

Pel que fa a l'RDC, només hi ha un "logotip": l'emblema europeu. "Referència" es refereix a esmentar el suport financer, ja siga d'un fons específic (per exemple, "Aquest xyz té el suport del Fons Social Europeu") o diversos fons, o alternativament, els fons EIE.

ANNEX III. HARMONITZACIÓ DELS LOGOTIPS

Quan la identificació bàsica d'alguna conselleria o organisme de la Generalitat i el logotip de la Unió Europea o dels fons apareguen conjuntament en un suport gràfic, cal establir una proporcionalitat entre els dos logotips. En tot cas, el logotip de la Unió Europea o dels fons ha de tindre **com a mínim la mateixa mida, mesurada en alçària i amplària**, que el major dels altres logotips segons el capítol II, article 4.5 del Reglament d'execució (UE) núm. 821/2014.

Aquests exemples mostren les proporcions establides per a l'alçària del símbol de l'emblema de la Unió Europea. Les disposicions diferents es poden determinar segons el que convinga en cada cas, en funció del disseny, les alineacions i els espais. També es poden harmonitzar d'acord amb els cossos tipogràfics dels logotips.

GENERALITAT
VALENCIANA

Conselleria d'Hisenda
i Model Econòmic

UNIÓ EUROPEA

Fons Europeu de
Desenvolupament Regional

Una manera de fer Europa

GENERALITAT
VALENCIANA

Conselleria d'Hisenda
i Model Econòmic

UNIÓ EUROPEA

Fons Social Europeu

L'FSE inverteix en el teu futur

ANNEX IV. PÀGINES WEB ÚTILS

GENERALITAT VALENCIANA

Conselleria d'Hisenda i Model Econòmic:

<http://www.hisenda.gva.es/>

Direcció General de Finançament i Fons Europeus:

<http://www.hisenda.gva.es/web/financiacion-y-fondos-europeos/subhome-proyectos-y-fondos-europeos>

Direcció General de Relacions amb la UE i l'Estat:

<http://www.presidencia.gva.es/web/dg-relaciones-ue>

Manual d'identitat corporativa de la Generalitat Valenciana

<http://www.presidencia.gva.es/es/manuales-corporativos>

ADMINISTRACIÓ GENERAL DE L'ESTAT

Ministeri d'Hisenda i Funció Pública:

<http://www.minhafp.gob.es/>

FEDER. Direcció General de Fons Comunitaris:

<http://www.dgfc.sepg.minhafp.gob.es/sitios/dgfc/>

FSE. Unitat Administradora del Fons Social Europeu- UAFSE:

<http://www.empleo.gob.es/uafse/>

Xarxa de Polítiques d'Igualtat entre Dones i Homes en els Fons Comunitaris:

<http://www.igualdadgenerofondoscomunitarios.es/>

UNIÓ EUROPEA

InfoRegio, Política Regional de la Unió Europea:

http://ec.europa.eu/regional_policy/es/

Fons Social Europeu:

<http://ec.europa.eu/esf/home.jsp?langId=es>

Fons Europeu de Desenvolupament Regional:

http://ec.europa.eu/regional_policy/es/funding/erdf/

Símbol i emblema UE:

https://europa.eu/european-union/about-eu/symbols/flag_es

CRÈDITS

Versió 1.0

Edició, disseny i maquetació:

Direcció General de Finançament i Fons Europeus

CONSELLERIA D'HISENDA I MODEL ECONÒMIC

GENERALITAT VALENCIANA

València, abril de 2018